

SALVADOR GIMÉNEZ SUBSTITUEIX JOAN PIRIS COM A BISBE DE LLEIDA

Pont aeri Menorca-Lleida

MONS. SALVADOR GIMÉNEZ:
«M'incorporo amb el cor alegre i animós de pertànyer a la mateixa Església de Crist»

MONS. JOAN PIRIS:
«Amb els pisos socials he tancat un cicle. Ara ja sóc bisbe emèrit de Lleida»

P 2-5

Bufanúvols recupera un conte cristià de Tolstoi

P 20

La Cova de Manresa obre la porta santa

El 31 de juliol passat es va iniciar oficialment a Manresa el primer Any Jubilar del Camí Ignasià. L'abat de Montserrat, Josep M. Soler, va obrir la porta santa de la Cova, tot convidant els pelegrins a seguir les petjades de sant Ignasi de Loiola i entrar en aquest singular «taller espiritual».

P 16

Al [CatCristEstiu] d'aquesta setmana

II Horts urbans i conreu ecològic

III Envelliment actiu, envelliment saludable

VI Llacs i muntanyes d'Armènia

Editorial

Nou pastor per a Lleida

El papa Francesc ha nomenat Salvador Giménez Valls (Alcoi, 1948) bisbe de Lleida. El nomenament ha causat certa sorpresa en mitjans eclesials perquè no era el nom que més sonava. El secret que envolta els nomenaments episcopals motiva que les travesses es multipliquin. Molts mitjans han subratllat el fet que sigui el tercer prelat consecutiu que ve d'ocupar la seu de Menorca. Potser no tants s'han fixat que els darrers prelats que han ocupat la seu de Lleida, per cert tots ells valencians, han tingut un pontificat relativament curt: Xavier Ciuraneta s'hi estigué vuit anys (1999-2007), Xavier Salinas —en fou administrador apostòlic— només un (2007-2008) i Joan Piris, set (2008-2015). Curts en comparació al de Ramon Malla, que en fou bisbe de 1968 a 1999, és a dir durant 31 anys —una de les prelatures més llargues de la història del bisbat— o al del seu predecessor Aurelio del Pino que hi estigué 20 (1947-1967). El bisbe Joan Piris, s'ha mostrat proper als seus diocesans. En la seva carta pastoral setmanal *Ajudant a viure*, publicada al Full Dominical i radiada per diverses emissores, entre elles Ràdio Estel, sempre s'ha

autoanomenat «el vostre germà bisbe». Un dels signes evangèlics més importants del seu pontificat ha estat la posada en marxa del projecte d'Habitatges Socials del Seminari. Quan el setembre de 2013 el va presentar al papa Francesc, aquest va dir: «Beneït sigui Déu, beneït sigui Déu, per aquí cal caminar.» El nou prelat es troba amb una diòcesi amb una activitat pastoral força intensa. Hi ha quatre àrees de cooperació: Acció Caritativa i Social, Litúrgia i Espiritualitat, Evangelització i Formació. S'han consolidat les assemblees i les jornades generals diocesanes i les trobades anuals de la xarxa d'entitats d'acció caritativa i del laïcat. Cal desitjar a Mons. Giménez, que forma part també de la comissió de mitjans de comunicació, un pontificat ben fecund al servei de tots els cristians de Lleida.

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Imaginar la santedat

Somniar és ben legítim. Somniar la felicitat, necessari. Pot ser urgent. Qui és capaç de fer-ho? Hi ha tantes persones de bona voluntat! Hi ha tanta gent bona! El seu testimoni mou a inspirar-nos en projectes positius, fixar-nos en la llavor que Déu està sembrant arreu, netejar els ulls de la cara i del cor, viure la senzillesa que ens capacita per ser oberts, exercitar la misericòrdia que ens apropa als més necessitats sense fer-ne ostentació ni publicitat, treballar sense descans per la pau, encaixar els contratemps sense perdre ni un sol moment la capacitat d'estimar. El problema de la infelicitat no és Déu, sinó la nostra llunyania d'ell. Avui, més que mai se'ns demana un acte de confiança en les paraules del Sermó de la muntanya, on Jesús ens ofereix el plànol per construir una casa amb bons fonaments, capaç d'aguantar tots els embats. Se'ns demana, també, acollir l'Esperit, el qual —segons Jesús— parlarà en nom nostre a l'hora d'haver de donar testimoni. El somni, com aquell tan conegut de M. Luther King, contempla un món sense barreres humanes ni ètniques, una terra sense privatitzacions religioses ni exclusivismes ideològics, gent de tota nacionalitat, de totes les races, de tots els pobles i de totes les llengües, com està ara succeint a casa nostra, que acull tothom. No és aquest el món de les utopies irrealitzables. És el món dels qui estimen avui i volen estimar més i millor demà. És el món de l'esperança perquè el futur promès és de vida per sempre, de felicitat plena, la de l'amor ple, cara a cara amb Déu. Imaginar la santedat és ja participar-ne com a do, fiant-nos del que ens diu sant Joan: «Sí, estimats: ara ja som fills de Déu, però encara no s'ha manifestat com serem; sabem que quan es manifestarà, serem semblants a ell, perquè el veurem tal com és.» Sovint imaginem la santedat com una matèria estranya, quan de fet està feta exclusivament d'amor i s'experimenta en el moment en què es té el coratge de deixar-se estimar.

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 13 d'agost del 1993: Joan Pau II visita els Estats Units.

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta
Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat
Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande
Corresponsals: Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM
Col·laboradors d'aquesta setmana: Mijail Acosta, Joan Arimany, Jaume Aymar, Pilarín Bayés, Marta Bisbe, Àngel Briñas, Agustí Codinach, Joan Guiteras, Gemma Manau, Josep M. Massana, Joan A. Mateo, Antonieta Mateus, Victòria Molins, Glòria Monés, Griselda Oliver, Joan Pallarès-Personat, F. Xavier Parés, Joan Piñol, Ramon Prat, Josep O. Pujol, Quique, Jesús Renau, Josep Rius-Camps, Jaume Sacasas, Lluís Serra, Valentí Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Anna Tosca,

Bàrbara Virgil, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)
a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)
Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUI-

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €
Gibraltar i Portugal: 135,01 €
Resta d'Europa: 213,25 €
Amèrica i Àfrica: 250,01 €
Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Relleu episcopal a Lleida

Salvador Giménez substitueix Joan Piris al capdavant de la diòcesi ilerdenca

Samuel Gutiérrez

De Menorca a Lleida. Per tercera vegada consecutiva el bisbe de Menorca és nomenat pastor de la terra ferma. Potser per això des de fa uns quants anys hi ha pont aeri entre Maó i Alguaires... Ja va passar l'any 1999 amb Mons. Francesc X. Ciuraneta, l'any 2008 amb Mons. Joan Piris... i ara, set anys després, amb Mons. Salvador Giménez Valls, que acaba de ser nomenat pel Sant Pare nou titular de la seu lleidatana procedent de les illes. Pren el relleu, un cop més, del bisbe Piris, al qual ja va substituir a Menorca l'any 2008, primer com a administrador diocesà i poc després com a bisbe.

Amb la simpatia que el caracteritza, Joan Piris va anunciar en roda de premsa l'acceptació per part del Papa de la seva preceptiva renúncia com a bisbe de Lleida. «Des d'avui mateix sóc bisbe emèrit», va declarar davant dels mitjans el 28 de juliol passat, «a partir d'ara tot el protagonisme l'ha de tenir el nou bisbe: jo ja no existeixo». Al seu successor, Salvador Giménez, el va definir com «una persona molt propera a la gent, senzill, molt bonic i servicial, com diem a València». Mons. Joan Piris deixa la seu ilerdenca després de culminar l'engrescador projecte de les Illes Socials del Seminari. «Amb els pisos socials tanco un cicle», ha dit. També ha manifestat que fixarà la seva residència habitual a València, d'on és natural, tot i que vindrà de tant en tant a la diòcesi de Lleida.

A l'espera de conèixer quan prendrà possessió el nou bisbe, probablement al setembre, Mn. Ramon Prat ha assumit el càrrec d'administrador diocesà.

Un home de Déu

«Un home de Déu, fill de l'Església i seguidor de Jesús.» Així defineix el periodista Guillem Ferrer, actual secretari general de Càritas de Menorca, el nou bisbe de Lleida, «és treballador, sempre disposat a escoltar, atent a les necessitats pastorals i personals de la gent, a la situació dels més exclòs...» El pastor alacantí ha estat per als fidels menorquins una molt agradable sorpresa. «S'hi fa de bon treballar»,

Salvador Giménez i Joan Piris es tornen a veure les cares en un relleu episcopal.

Ramon Prat
exercirà com a
administrador
diocesà de Lleida
fins que Salvador
Giménez en
prengui possessió

exclama Ferrer, «estem molt agraïts per la tasca realitzada i la dedicació, el trobarem a faltar». Amb una certa resignació la diòcesi accepta que una vegada més tornin a canviar-los el bisbe pocs anys després del seu nomenament: «No sé si és massa bo per a la consolidació de projectes, però ens hem acostumat a ser diòcesi d'entrenament per als bisbes!»

Guillem Ferrer, que va ser ordenat diaca fa tres anys pel bisbe Salvador, està convençut que a Lleida farà una molt bona tasca: «Dialogarà amb tothom, tant de l'Església com de les administracions públiques i la societat civil. És un home que no té por del diàleg, que es fa molt proper de la gent en un sentit ben pràctic. Quan vénen mal dades ell sempre hi és!» Tot i que a Catalunya encara no té gaires contactes, els anirà fent i es guanyarà a tothom. S'uneix a dos bisbes valencians més de la Tarraconense, Agustí Cortés i Enric Benavent, que segur que l'acompanyaran en aquesta nova etapa.

Menorca al cor

Amb una cert aire de nostàlgia, conscient de la proximitat de la partida, es va adreçar per carta el bisbe Salvador Giménez a tots els menorquins: «De Menorca m'endurè, més que les seves cales o platges, més que els seus mars i verds camps, més que els seus famosos capvespres i sortides diàries del sol, més que les

seves festes i costums, més que els seus monuments prehistòrics o actuals... el rostre de tants amics i coneguts que treballen cada dia per tirar endavant la seva família, dels sacerdots, diaques i persones consagrades que m'han ajudat en l'exercici diari del ministeri, dels col·laboradors parroquials i diocesans que, en els diversos sectors pastorals, mostren la seva confiança i entusiasme per l'Evangeli, dels filllets i dels ancians que són el permanent tresor de la nostra activitat ministerial, dels malalts i persones més necessitades de la nostra societat per recordar el compromís de l'amor evangèlic.» Amb agraïment i petició de perdó s'acomiada d'una diòcesi que ha estimat i de la qual encara serà, fins a la presa de possessió a Lleida, l'administrador diocesà.

També per carta ha volgut dirigir als nous diocesans unes paraules senzilles: «M'incorporo sense haver participat mai en el vostre camí particular, podria dir que amb les meves mans buides de col·laboracions lleidatanes, però amb el cor alegre i animós de pertànyer, vosaltres i un servidor, a la mateixa Església de Crist que pren cos en els diferents llocs de la nostra geografia.» «Estic convençut —ha acabat dient— que l'Església de Déu que peregrina a Lleida sabrà acollir-me com a pare i pastor, amb les limitacions i defectes personals, però comptant amb la força de la gràcia que supera vacil·lacions i rutines, regalant-nos l'alegria i el coratge de l'Evangeli.»

Breu perfil biogràfic del nou bisbe

Mons. Salvador Giménez Valls va néixer a Muro d'Alcoi (Alacant) el 31 de maig de 1948. És Batxiller en Teologia per la Universitat Pontifícia de Salamanca i llicenciat en Filosofia i Lletres, amb especialització en Història, per la Universitat de València. Va ser ordenat prevere l'any 1973 i nomenat bisbe auxiliar de València el 2005. Va exercir com a administrador diocesà de Menorca des del 21 de setembre de 2008 fins al 21 de maig de 2009, data en la qual va ser nomenat bisbe titular de la diòcesi illenca. Va prendre possessió l'11 de juliol del mateix any.

A la Conferència Episcopal Espanyola, ha estat membre de la Comissió Episcopal d'Ensenyament i Catequesi i actualment, des de 2014, és membre de la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació Social.

Agraïment. Responsabilitat. Esperança

Ramon Prat i Pons
Administrador diocesà
de Lleida

El nou bisbe de Lleida Salvador Giménez rebrà del bisbe Joan Piris un informe sobre l'estat de la diòcesi, que recull els reptes, signes d'esperança i prioritats actuals del projecte pastoral diocesà *Entre tots i per al bé de tothom*. L'informe és el resultat d'un discerniment de la diòcesi de Lleida, elaborat comunitàriament en la darrera Assemblea Diocesana, celebrada el passat dia 30 de maig, amb l'eslògan *Església de Lleida, què dius de tu mateixa?* En l'assemblea hi varen participar més de 300 cristians i cristianes de la diòcesi.

L'informe sobre l'estat de la diòcesi conté una introducció del Dr. Joan Viñas, i la síntesi dels reptes, signes d'esperança i suggeriments operatius de futur, elaborats en cinc tallers de treball, amb la metodologia de la «lectura creient de la realitat». Els tallers foren aquests: Àrea de litúrgia i espiritualitat, Àrea d'acció caritativa i social, Àrea d'evangelització *Gaudium et spes*, Àrea de formació i, un cinquè taller sobre les *Vocacions al ministeri presbiteral*. Posteriorment les conclusions de l'assemblea foren elaborades novament pels Consells Presbiteral i de Pastoral. La redacció final del document és del bisbe Joan.

L'informe autoritzat sobre els

Estem vivint un clima de confiança, amb una tasca estimulada per les Unitats Pastorals Agermanades

reptes, als quals haurà de fer front el nou bisbe, estan formulats en aquest document. Tanmateix, ja que se'm demana la meua opinió, a banda d'afirmar la importància d'aquest informe fet entre tots, hi afegeixo tres subratllats. En primer lloc, un «agraïment» a la tasca realitzada per molta gent al llarg dels anys, perquè estem vivint un clima de confiança, estimulada per les Unitats Pastorals

Agermanades i el suport de les quatre àrees de cooperació. En segon lloc, la «responsabilitat» davant del present, sota el guiatge del nou pastor de la diòcesi, per tal d'estar atents a les persones, i seguir edificant una Església sinodal, samaritana, espiritual i encarnada. En tercer lloc, l'esperança davant del futur, que ja és aquí, amarat per l'*Evangelii gaudium* del papa Francesc.

En camí, sempre en camí

Antonieta Mateus i Gorgeus
Directora del Col·legi
Episcopal de Lleida

La comunitat dels seguidors de Jesús a Lleida, els cristians, vivim arrelats en el moment històric que ens ha estat donat de viure. Ens trobem amb desafiaments i reptes que emergeixen en aquests temps, i també amb grans oportunitats. Una virtut necessària en aquests temps de canvi és la del discerniment, per tal de veure i destriar l'essencial i allò que és complementari, secundari, accidental. A Lleida, en aquest moment tenim reptes similars als de l'Església a Occident. No diferim massa del que

El repte d'una interioritat que desborda vers l'exterior i que es tradueix en un tracte nou amb tot i amb tots

pot succeir en altres comunitats que viuen al nostre voltant.

Com fer que la vida de seguidor de Crist no sigui un camí solitari sinó comunitari? Com viure les nostres trobades de creients de tal manera

que siguin llocs oberts per tots aquells que estan en cerca de sentit a la pròpia vida, en cerca de lligams de fraternitat? Com fer que les nostres comunitats eclesials estiguin atentes a les necessitats de tots aquells que ens envolten —infants, joves, adults o ancians— i ofereixin vies per fer camins plegats, per fer el món una mica millor, seguint Jesús?

Es multipliquen els instruments de comunicació per facilitar les relacions humanes i no obstant això, quanta solitud! Quant de malestar i buidor en molts! En el viatge cap endins que fan tants homes i dones, podem oferir la immensa experiència d'espiritualitat —l'experiència de l'Esperit— que té l'Església? En aquest cinquè centenari de santa Teresa tornem a descobrir la

seua proposta de «tractar d'amistat, estant moltes vegades a soles amb qui sabem que ens estima». Podem donar a conèixer l'experiència mística i espiritual de tants dels nostres mestres cristians de tots els temps? Pot interessar a la gent d'avui?

Una interioritat que desborda vers l'exterior i que es tradueix en un tracte nou amb tot i amb tots. És el repte que ens recorda sovint el papa Francesc, el repte d'estar presents en totes les perifèries. També a Lleida la perifèria de les pobreses de tot tipus, la perifèria cultural, la perifèria educativa... No hi ha res que ens resulti aliè i esperem que amb Mons. Salvador Giménez seguirem caminant en totes i cadascuna d'elles fent propostes creatives, humanitzadores, evangelitzadores.

A Lleida hi ha un laïcat cristià que juntament amb el pastor que ens és donat i amb tots els altres membres de la comunitat eclesial seguirem en camí tant a la Universitat com en el poble, en el barri, en la política i en el lleure, en els negocis i en els abismes existencials, cercant allò que l'Esperit ens vagi mostrant i, com ens ha repetit amb entusiasme el bisbe Joan, en comunió, cercant fer les coses entre tots i per al bé de tothom.

Cap a l'Any de la Misericòrdia

La Ciutat Eterna espera més de 25 milions de pelegrins durant el Jubileu

Redacció
Roma

El papa Francesc no perd ocasió per parlar de la misericòrdia. Ho ha fet amb insistència al llarg de tot el seu pontificat i encara ho farà més a partir del 8 de desembre, data en què s'iniciarà solemnement el Jubileu Extraordinari de la Misericòrdia.

El primer diumenge d'agost, després de la tradicional pregària de l'Àngelus, va tornar a recordar un dels aspectes cabdals d'aquest gran misteri de l'amor de Déu. Coincidint amb la celebració el 2 d'agost de la popular festa del Perdó d'Assís —també coneguda com a Indulgència de la Porciúncula—, el Sant Pare va aprofitar per fer una forta crida perquè la gent s'apropi al Senyor en el sagrament de la misericòrdia i també rebent la comunió. «Hi ha gent que té por de confessar-se —va afirmar després de l'Àngelus—. S'obliden que no hi trobem un jutge sever, sinó el Pare immensament misericordiós.» I afegia: «És veritat que quan anem al confessional, sentim una mica de vergonya. Ens passa a tots, però hem de recordar que també aquesta vergonya és una gràcia que ens prepara per a l'abraçada del Pare, que sempre perdona i ho perdona tot.»

Les paraules del Papa el primer diumenge d'agost s'uneixen a la preparació d'un Any Sant Extraordinari en el qual Francesc té posades moltes esperances. Vol que sigui un any «per viure en la vida de cada dia la misericòrdia que des de sempre el Pare ens dispensa». «Deixem-nos sorprendre per Déu —ha escrit en la butlla de convocatòria del Jubileu—. Ell no es cansa mai de destravar la porta del nostre cor per repetir que ens estima i que vol compartir amb nosaltres la seva vida.»

Tampoc el Sant Pare no es cansa de repetir una vegada i una altra aquestes conviccions centrals del cristianisme i convida l'Església a participar activament en aquesta missió: «L'Església és cridada a ser el primer testimoni veraç de la misericòrdia, professant i vivint-la com el centre de la Revelació de Jesucrist. Des del Cor de la Trinitat, des de la intimitat més profunda del misteri de Déu, brolla i corre sense aturar-se el gran riu de la misericòrdia.»

Calendari d'actes

A la pàgina web oficial de l'Any Jubilar de la Misericòrdia (www.im.va) ja s'han publicat alguns dels esdeveniments més importants que tindran lloc durant l'Any Sant. Hi haurà jubileus particulars per a la vida consagrada, per als devots de la Divina Misericòrdia, per als adolescents i per als joves, per als sacerdots, per als diaques, per als malalts... La Casa Pontificia ha anunciat també que

Francesc ha recordat la importància del sagrament de la Reconciliació.

«La vergonya que sentim al confessional és una gràcia que ens prepara per a l'abraçada del Pare»

durant el Jubileu, que s'inicia el 8 de desembre de 2015 i es tancarà el 20 de novembre de 2016, el Papa presidirà un dissabte al mes una audiència general extra amb pelegrins.

La Santa Seu preveu que més de 25 milions de persones pelegrinaran a Roma amb motiu del Jubileu Extraordinari. Així ho ha manifestat a AICA Mons. Liberio Andreatta, vicepresident de l'Obra Romana de Pelegrinatges. Fins i tot s'ha elaborat un informe, a càrrec de la Cambra de Comerç de Roma i la facultat d'Economia de la Universitat de la Sapienza, en el qual s'afirma que l'Any Sant

podria crear 5.000 llocs de treballs. En total, es calcula que la capital italiana obtindrà uns beneficis d'11.500 milions d'euros.

Un dels objectius de l'administració romana és que durant aquest any ningú no se senti estranger a la Ciutat Eterna. També s'ha signat un conveni per determinar certs punts ètics que hauran de tenir en compte els hotels que acullin pelegrins. En aquest cas, no només es tracta d'abraçar certs valors ètics sinó també de garantir un cert caliu en la benvinguda, respecte a les persones, a la seva fe i a la seva cultura i tradicions.

Església en sortida

L'Església que somia el Papa

El 28 d'agost del 1963, Martin Luther King va fer un discurs important i decisiu, davant del monument d'Abraham Lincoln, presentant l'Amèrica que ell desitjava. Es van fer famoses les paraules inicials: «He tingut un somni.» També el Papa ha tingut un somni sobre l'Església. Aquest somni ens el va descobrir en els seus ensenyaments com a bisbe de Roma.

—El Papa somnia en una Església que s'obre i surt d'ella mateixa, perquè si no, s'atrofia per falta d'exercici, o es deteriora, com una habitació sempre tancada que fa olor d'humitat i de «florit».

—El Papa somnia en una Església creativa que no s'acontenti a conservar i administrar el que té. Això significaria encallar-se i emmalaltir. La compara a un pastor que es dediqués a fer rinxols a les ovelles, però

que, de fet, no es preocupés gens ni mica del seu bé.

—El Papa somnia en una Església que surt a les perifèries, per evangelitzar, perquè si no, esdevé auto-referencial, i cau en una mena de narcisisme teològic i eclesial: es pensa que brilla amb llum pròpia i amb prou feines s'hi veu ella mateixa.

—El Papa somnia en una Església que no es tanca en un clericalisme eclesial, sinó que sap reconèixer el paper insubstituïble dels laics, i surt a l'encontre de tots.

En tot això l'Església corre el perill de tenir accidents o de prendre mal, de ferir-se. El papa Francesc afegeix tot seguit: «Prefereixo mil vegades una Església ferida i accidentada que no pas una Església "intacta", però immòbil i malalta.»

Josep Maria
Massana

PORTUGAL

Versos en diàleg amb la transcendència

La Universitat Catòlica Portuguesa organitza el I Col·loqui Internacional Estètica i Mística

Gemma Manau
Porto

Del 2 al 4 de juliol de 2015 es va celebrar a la Universitat Catòlica Portuguesa a Porto el I Col·loqui Internacional Estètica i Mística, organitzat per la Càtedra de Poesia i Transcendència que dirigeix el professor José Rui Teixeira. El cartell de la trobada portava significativament la bella imatge, poètica i transcendent, de l'ametller florit que va pintar Van Gogh.

La ponència inaugural va ser a càrrec de Miguel Garcia Baró, professor a la Universitat Pontifícia de Comillas. A partir del pensament de Kierkegaard va fer una glossa brillant del cristianisme com a «confiança emparada en l'eternitat», entenent-la com una condició espiritual. Es va aturar en el perdó com el que «restitueix la voluntat creatural», el que «fa del passat una memòria transformada», «un instant en el qual l'eternitat toca el temps i el canvia». L'amor mateix és la substància de l'eternitat.

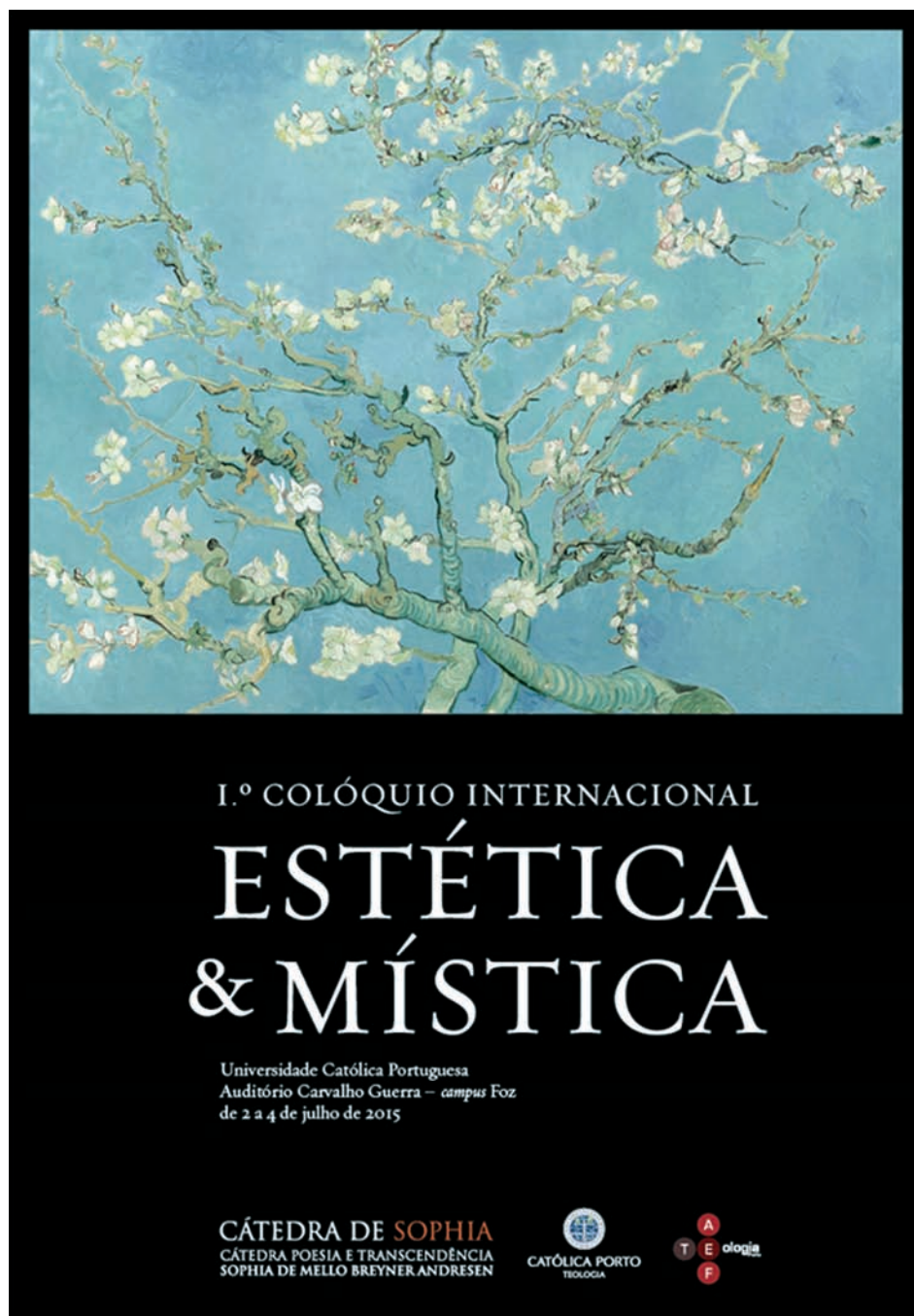
A partir d'aquests postulats, Garcia Baró va definir la mística com «l'experiència de la confiança plena» i va insistir en què es definia per l'alteritat. En aquest sentit, l'error més gran seria el d'una mística solitària. Quant a l'estètica, va dir que la bondat «és la bellesa de la bellesa» i que el poeta sap que hi ha molts elements que escapen del seu control.

L'escriptor Valtter Hugo Mãe va fer una breu evocació del poeta Herberto Helder, un dels poetes més originals en llengua portuguesa, els poemes del qual «eren de pura transcendència».

João Manuel Duque, teòleg de la UPC de Braga, va parlar de *La crida de la bellesa: estètica i transcendència* i va dir que «el nostre pecat original era no acceptar la condició de finitud». Tot citant el teòleg i poeta francès Jean-Louis Chrétien i la seva obra *La crida i la resposta*, va fer referència a una lectura hebrea segons la qual «la crida fonamental provoca, convoca, evoca però permet una resposta lliure».

Jaume Aymar, degà de la Facultat de Filosofia de Catalunya (URL) i director de *Catalunya Cristiana* va dissertar sobre *Verdaguer-Gaudí-Maragall: tríada de sentinelles*. Va afirmar que aquests tres grans personatges de la cultura catalana, que abasten de la Renaixença al Noucentisme, foren visionaris, en el sentit que «la seva profunda fe els va fer veure més enllà dels seus coetanis. Són desperts entre adormits, conscients entre inconscients, lúcids entre ofuscats, savis entre ignorants. Cultivadors de la bellesa en un món de fredor. Autèntics sentinelles que continuen vetllant per tots».

El professor Nuno Higínio de la

El cartell de la trobada portava «L'ametller florit» que va pintar Van Gogh el 1890.

Universitat Fernando Pessoa va parlar sobre *La fam de la fi, els poemes de Daniel Faria sobre Sant Joan de la Creu*. Daniel Augusto da Cunha Faria (1971-1999) fou un poeta portuguès que morí molt jove. A la llum dels seus poemes sobre sant Joan de la Creu i santa Teresa, va definir l'estètica com «la pedagogia dels sentits». Es va referir als «claroscurs de bellesa» i va dir que «la mística pot socórrer l'estètica. Entre la mística i l'estètica hi ha la pedagogia».

El tercer dia, José Acácio Aguiar de Castro de la UCP Porto, va dissertar sobre *Antropologia, mística i estètica a Teixeira de Pascoães i Leonardo Coimbra*. Teixeira de Pascoães va ser l'impulsor del *saudosismo*, una actitud davant del món que té com a base la *saudade*, el gran definidor de l'ànima portuguesa testimoniada per la literatura. El filòsof i escriptor Leonardo Coimbra és el fundador de la *Renascença Portuguesa* i va

HUGO MUJICA:
«L'experiència mística és l'experiència de no experimentar. Són els instants unitius que tenim amb la realitat»

evolucionar des d'un enfocament creacionista fins a un intel·lectualisme essencialista. Aguiar va afirmar que l'estètica és transversal en l'obra d'ambdós autors que «unien l'ontologia amb la poesia».

Al seu torn, Maria João Reynaud de la Universitat de Porto va parlar sobre *El pensament s'obre al paisatge. Sobre categories i altres Paisatges de Fernando Echevarria*. Aquest poeta, que també participava en el Col·loqui, va néixer a Cabezón de la Sal (Cantàbria) el 1929, fill de pare portuguès i mare espanyola. Va estudiar Humanitats a Portugal i Filosofia i Teologia a Espanya i des de mitjans dels anys 60 resideix a Porto. Segons Reynaud, el fet de «pensar il·lumina» i ens hem reunit per pensar. La poesia exerceix una funció de veritat (*aletheia*), que significa «no oblit». Aristòtil la considera una art mimètica i forma de creació... Va parlar també del valor de les imatges, del símbol, de la metàfora (filosofia). A la poesia d'Echevarria hi ha una dialèctica interior i exterior. Cada categoria està unida a un paisatge, que és un espai que «dilueix els marcs sense diluir el centre». Té diverses possibilitats de lectura, mitjançant una raó ascendent i progressiva, filtrada pels sentits i l'intel·lecte. Es va referir al «caràcter fundant de l'absència», a una «paleta sensorial riquíssima, on els paisatges són musicals, on hi ha secretes especulacions simbòliques i on es reuneixen el goig i el treball». Es tracta de «refundar el món en la seva veritat essencial, fent que resplendeixi el silenci».

Alexandre Duarte, de la mateixa universitat, va parlar de *La bellesa i la mística cristiana a partir del Símbol*. Partí d'Efesis 3, 16-20, «perquè segons la riquesa de la seva glòria, us concedeixi de ser enfortits vigorosament en l'home interior...», passà per Dionís Aeropagita, la música callada de sant Joan de la Creu i arribà fins a Wittgenstein i la seva tríada llenguatge, filosofia i silenci, segons el seu *Tractatus*.

La conferència conclusiva va ser a càrrec de l'escriptor Hugo Mujica, de Buenos Aires. Segons Mujica, l'experiència mística és «l'experiència de no experimentar. Són els instants unitius que tenim amb la realitat. No té contingut. És després que hi podem reflexionar, apropant-la al llenguatge». Veritat és la traducció d'*aletheia*, que és el contrari de *leteia*, que és oblit. Per tant, la veritat seria «el no oblit».

Va seguir una presentació de la seva antologia poètica: *Margens*. Mujica anava recitant en castellà els seus poemes breus però plens de transcendència i el seu traductor Jorge Mecias els declamava en portuguès.

ESTATS UNITS

El bisbe que triomfa a les xarxes socials

Nomenat bisbe auxiliar de Los Angeles el pare Robert Barron, aclamat comunicador

Joan Piñol
Barcelona

Després del papa Francesc, el pare Barron és el religiós catòlic més seguit a les xarxes socials. Les xifres d'aquest sacerdot de l'arxidiòcesi de Chicago fan esfereir: 73 mil seguidors a Twitter, 577 mil a Facebook i 64 mil subscriptors al seu canal de Youtube. Els seus llibres tenen un èxit similar i molts d'ells estan a les llistes dels més venuts al portal Amazon de venda per internet. Amb 55 anys, el pare Bob Barron és una de les puntes de llança d'una nova generació de sacerdots dels Estats Units que va prendre cos durant els últims anys del pontificat de Joan Pau II i al llarg del pontificat de Benet XVI. Joves, bons oradors, conservadors però també didàctics, entusiastes però acadèmicament preparats. El 21 de juliol el papa Francesc el va nomenar bisbe auxiliar de Los Angeles, la diòcesi més gran de Nord-amèrica amb 4,2 milions de catòlics i una superfície equivalent a la del País Valencià.

El pare Barron va néixer a Chicago l'any 1959 en el si d'una família d'ascendència irlandesa. La seva formació acadèmica és impecable: doctor en Teologia a l'Institut Catholique de París i màster en Filosofia a la Universitat Catòlica d'Amèrica. Des de l'any 1992 és professor a la Universitat Saint Mary of the Lake, el centre catòlic d'ensenyament eclesiàstic més important dels Estats Units després de la Universitat Catòlica d'Amèrica, que es troba a Washington. La Universitat de Saint Mary és un complex format pel Seminari de Mundelein, on es formen els sacerdots de Chicago, l'Institut de Litúrgia i l'Institut de Lideratge Pastoral. És considerat «la joia de la corona» dels centres acadèmics catòlics als Estats Units i, no en va, l'arxidiòcesi de Chicago és la que té més seminaristes de tot el país (82). El pare Barron va ser nomenat rector de la Universitat i del Seminari el juliol del 2012, un càrrec que ara abandona en ser nomenat bisbe.

Al llarg de 23 anys com a professor i de 3 com a rector, Barron ha convertit aquest centre en un punt de referència acadèmic però també en una eina per a la transformació espiritual dels sacerdots. L'arxidiòcesi de Chicago, al llarg dels 17 anys de pontificat del cardenal Francis George, traspasat l'abril passat, ha viscut una veritable revolució pastoral en la línia de la nova evangelització. El cardenal George, mentor i amic personal del pare Barron, es va caracteritzar per combinar una forta defensa de l'ortodòxia doctrinal en matèries com l'avortament i la litúrgia amb una fermesa total amb temes socials, econòmics i polítics.

El nou bisbe auxiliar de Los Angeles, Mons. Robert Barron, és un comunicador nat.

El pare Barron té 577 mil seguidors al Facebook i els seus vídeos tenen 13 milions de visites al Youtube

Amb 4,2 milions de catòlics i una superfície equivalent al País Valencià Los Angeles és la diòcesi més gran dels Estats Units

Seguint Fulton Sheen

El nou bisbe era el fill predilecte del cardenal George. El pare Barron és un sacerdot innovador, sense por de les noves generacions, totalment empeltat en la cultura americana i un comunicador nat. D'altra banda, és un prevere totalment fidel a l'Església, a la seva doctrina i la seva moral. Com deia el cardenal George, «no sóc ni liberal ni conservador, sóc simplement catòlic». La tasca comunicadora del pare Barron ha fet que molts analistes dels Estats Units el comparin amb el bisbe Fulton Sheen, el gran apologeta catòlic dels anys cinquanta i seixanta a la televisió i la ràdio que està en procés de beatificació. «El pare Barron s'ha convertit en el Fulton Sheen de la generació d'internet», escriu el filòsof Matthew Becklo. Si el bisbe Sheen va arribar a tenir 30 milions d'espectadors al seu programa televisiu *La vida val la pena viure-la*, els vídeos del pare Barron s'han vist més de 13 milions de vegades al Youtube. Nous formats però també nous evangelitzadors.

El pare Barron sempre ha estat expert a connectar la cultura amb la fe, una idea que durant el pontificat de Benet XVI es va vehicular a través de l'Atri dels Gentils. El cardenal George,

molt sensible al diàleg amb la cultura, li va demanar expressament que s'involucrés més en l'evangelització digital. L'any 2008 el pare Barron va ser nomenat responsable de la càtedra Francis George de Fe i Cultura de la Universitat Saint Mary of the Lake. Just un any abans, el 2007, Barron havia pujat un vídeo a Youtube en què comentava des de la perspectiva catòlica la pel·lícula de Martin Scorsese *Els infiltrats*. A partir d'aquí, va engrescar-se i va anar penjant vídeos en què comentava temes socials, ètics o religiosos a través de referents com Woody Allen, les pel·lícules de superherois com Superman, la música de Bob Dylan i els llibres de Tolkien.

A partir d'aquests primigenis comentaris en format vídeo, ha nascut tota una xarxa d'evangelització a internet. Vídeos, comentaris, articles, un blog, un programa de ràdio... el pare Barron aprofita tots els formats per fer arribar un missatge renovador però que entronca amb l'apologètica més clàssica. Recentment, es va constituir la fundació Paraula en Foc, una multiplataforma digital que dona suport al ministeri del pare Barron. El bisbe electe ja ha assegurat que, tot i la seva nova destinació a Los Angeles, aquesta plataforma seguirà treballant i oferint nous materials.

— AQUEST ESTIU —

PLATGES · PARCS · CULTURA · ESPORTS · ESPECTACLES · BARRIS

WWW.BARCELONA.CAT

#ESTIUBCN

Ajuntament de
Barcelona

Punt de vista

Josep Oriol Pujol i Humet
Director general de la Fundació Pere
Tarrés (CECAS)

La pastoral del whatsapp

Arribar avui als joves implica conèixer el seu llenguatge, saber-hi interactuar —que no imitar— i, sobretot, voler utilitzar els canals de relació per a ells habituals. La veritable pastoral de joventut és *one-to-one* (un a un), malgrat que siguin útils moments privilegiats de grans trobades com poden ser les pasqües joves, trobades de moviments o l'Aplec de l'Esperit. En aquests espais de gran grup, de celebració, de festa, l'adolescent, el jove, es troba bé amb els iguals i pot interioritzar l'alegria de la fe. Amb tot, a la proposta, a la coneixença del Crist, hi arribarà amb la colla de petits, amb una conversa amb el prevere o amb el monitor, amb el catequista, que des de la vivència personal pot desvetllar la seva fe.

Trobada de monitors del MCECC de la primavera passada, un moment abans de distribuir-ne la comunió. Mn. Carles Muñoz, delegat de Pastoral de Joventut de la diòcesi de Sant Feliu i prevere veritablement entregat als joves, vol dir allò que «per anar a combregar cal estar preparat». Formidable la seva senzillesa i proximitat. «Ens apropem a l'altar a rebre el Crist. Ho farem aquells que fem nostra la seva proposta. Ja sabeu què vol dir: perdonar 70 vegades 7, si volem ser els primers acceptem ser els darrers, els nens són el primer, les benaurances...» Els centenars de nois i noies van copsar clarament allò que se'ls deia per la proximitat del llenguatge,

ahora clar i respectuós. Alguns es van quedar a les cadires i molts, en silenci, van acceptar el compromís senzill i vigent del que significa la proposta cristiana.

Mn. Joan Carrera parlava de la «pastoral de la cerveseta» referint-se a la capacitat d'arribar als joves «prenent un refresc» en un medi habitual per a ells. Avui segueix essent necessària la reunió del petit grup, el sopar o la «cerveseta» per arribar a cada persona, escoltar-la, suggerir-li, acompanyar-la. Amb tot, i en paraules també de Carles Muñoz, després convenen els whatsapps per recordar que cal inscriure's a la trobada o a l'anada a Taizé, per suggerir *one-to-one* que se'l té en compte per a cada proposta concreta. Apropar els joves a la fe vol dir saber apropar-se individualment, en petit grup a ells i recordar-ho en el moment oportú. I les xarxes socials són l'eina del moment per comunicar-nos-hi.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova
Degà del Capítol Catedral
de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Les nou respostes d'un savi

Tales de Milet (625-547 abans de Crist), un dels set savis de Grècia, va ser un gran filòsof, un pensador eminent. I un excel·lent matemàtic. Diuen que aconseguí establir amb precisió l'altura de les piràmides d'Egipte, mesurant només l'ombra que projecten. I que va predir un eclipsi de sol, establint també la teoria d'aquest fenomen.

Un sofista —un xerraire de fira, un dels que difonien errors amb aparença de veritat— volgué provar si Milet era tan savi com deien i, per això, li va fer unes preguntes difícils. A veure si el filòsof se'n sortiria airós.

1. Què és el més antic? *Déu, perquè sempre ha existit.*

2. Què és el més bell? *L'Univers.*
3. Quina és la major de totes les coses? *L'Espai, perquè conté tot allò creat.*
4. Què és el més constant? *L'Esperança.*
5. Quina és la millor de totes les coses? *La Virtut, perquè sense ella no existiria res bo.*
6. Quina és la més ràpida de totes les coses? *El Pensament, perquè en menys d'un minut ens permet volar fins als confins de l'univers.*
7. Quina és la més forta de totes les coses? *La necessitat, perquè és amb el que l'home afronta tots els perills de la vida.*
8. Quina és la més fàcil de totes? *Donar consells.*
Quan arribà a la novena pregunta el savi de Milet tingué una resposta tan inesperada, que deixà perplex el sofista. Segur que no en va entendre el significat.
9. Quina és la més difícil de totes les coses? *Conèixer-se a si mateix.*

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà
ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net

Card

La paraula no es refereix específicament a una planta determinada. Fins i tot de vegades es confon, com per exemple quan es parla d'obriülls —pràcticament el mateix— o d'espines —que són més aviat arbusts. En general, els cards no tenen cap utilitat, són molestos i feridors. Tampoc no destaquen per bellesa. Dit això, cal reconèixer algunes excepcions. I el *Cynara cardunculus*, en llenguatge culinari simplement card, és bona menja. Antigament formava part del menú de Nadal i la meva mare es dedicava amb cura a preparar-lo, la vigília d'aquella data. Era verdura cara i de gust peculiar, però l'escollida per a la taula de la Nit de Nadal en moltes llars. La planta s'assembla molt a la carxofa, però així com en aquest cas se'n mengen els capolls, en l'altre el que és comestible són les llargues tiges. No crec que el món bíblic el conegués.

Un altre card útil és el *Cynara humilis*. Abunda pels terrenys no conreats, és com tots, desagradable a la vista i a les cames, que en pateixen les fiblades quan un travessa camps no conreats. La flor vermella és cridanera, però dotada també de fines punxes. La qualitat d'aquesta flor és que és capaç de fer quallar la llet.

Per a la cultura beduïna és fonamental el ramat boví. N'aprofiten la pell i la carn, quan l'animal és adult i el sacrificuen, però diàriament, és la llet de les vaques el que més els beneficia. Aquest producte és un col·loide, que conserva aquesta qualitat amb certa dificultat. Qualsevol variació del seu pH la desequilibra. Un procediment per obtenir un subproducte útil, capaç de conservar-se més temps, és trencar-ne l'estabilitat, afegint-hi el quall animal, quart estómac dels remugants. Sembla que aquest producte era conegut des d'antic, però el pastor no es podia permetre el luxe de matar un animal cada cop que volgués tenir llet quallada. Sense tenir els 5.000 anys que se li atribueixen a aquest quall, el card facilitava el canvi, sense perjudicar l'economia. L'elaboració de quallada i formatges artesans continua encara avui dia fent-se amb el nostre humil i antipàtic card.

És curiós recordar que el velcro té el seu origen en la capacitat d'observació del card i en l'anàlisi que en va fer l'enginyer suís Mestral. L'home n'estava tip que en les passejades pels prats se li enganxessin als pantalons tants trossets de certes plantes, i va voler observar a què era degut.

Veig que he dedicat més línies als beneficis del card que no pas a situar-ne la molesta realitat en la imaginació popular, que és com el situa la Bíblia, on apareix nou vegades.

2Cr 25,18: «El card del Líban va dir al cedre del Líban.» 2Re 14,9: «Va passar una bèstia i va trepitjar el card.» Mi 7: «El millor d'ells s'assembla als cards.» Is 34,13: «Ortigues i cards ompliran les fortaleeses.» Jt 8: «Esquinçaré la carn amb espines del desert i cards.» Jt 8: «Agafant espines del desert i cards.» Jr 4: «Arrabasseu noves terres i no sembreu més entre cards.» Pr 24: «Els cards creixen arreu.» El Càntic diu eloqüentment: «Com un lliri entre els cards, és la meva estimada entre les donzelles» (2,2).

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

El negoci de la pitonissa

Una noia està posseïda d'un esperit immund que endevina el futur (Ac 16,16-21). Es tracta d'una pitonissa, amb la qual els seus amos fan un bon negoci. Quan la dona es troba amb Pau i el seu grup, els continua cridant: «Aquests homes són servidors del Déu altíssim i us anuncien el camí de la salvació.» Un dia rere altre persisteix en el seu comportament, fins que Pau, enutjat, es tomba i diu a l'esperit: «En nom de Jesucrist et mando que surtis d'aquesta noia.» I a l'instant, l'esperit en va sortir. Els amos de la pitonissa, en veure que s'esvaeixen les seves esperances de mantenir el negoci, condueixen Pau i el seu grup a les autoritats i els acusen de pertorbadors. L'ego, que és l'esperit immund que posseeix la noia, és capaç d'endevinar el futur, però anul·la la llibertat de la pitonissa, que viu com a esclava dels seus amos. Es representen així dues característiques de l'ego: la pèrdua de la llibertat personal per al qui el posseeix i el benefici per als amos que l'exploiten. La noia pot pensar que el seu ego és la causa de l'estima dels altres, però esdevé la seva ruïna. És capaç de dir la veritat als altres, però viu instal·lada en la mentida. Afirmar, amb claredat, la identitat de Pau i del seu grup, en els quals trobarà el camí de la salvació en nom de Jesucrist. Els amos sempre actuen de la mateixa manera. Anul·len la llibertat i exploiten l'ego en benefici propi. Semblen interessar-se per la noia, però quan deixa de ser pitonissa, perquè l'esperit immund ha sortit del seu cos, és abandonada per ells. La seva llibertat no els serveix. Els és útil el seu ego. Les ires es dirigeixen cap a Pau i el seu grup que els han arruïnat el negoci. Ja no podran fer-la servir per obtenir diners. Persones així no interessen i els condueixen a les autoritats per acusar-los. Pertorbar la ciutat, en la mentalitat dels amos, vol dir desactivar l'explotació laboral de la pitonissa. Constitueix un objectiu per als explotadors combatre aquelles persones que lluiten en benefici de la llibertat dels altres.

Constitueix un objectiu per als explotadors combatre aquelles persones que lluiten en benefici de la llibertat dels altres

Pau atribueix la força a l'essència de Jesucrist. Ell no té poder, però amb el poder de Jesús allibera la pitonissa posseïda per un ego irresistible. S'enfronta als amos i patirà en pròpia carn assots i persecucions. La lluita contra l'ego no és gens fàcil, perquè implica enfrontar-se als amos que el dominen. La noia no té una tasca fàcil: haurà de passar de ser valorada pel seu ego endevinador a gaudir de la llibertat d'una persona normal, sense poders especials. L'ego, malgrat el seu esperit destructiu, aparenta tenir els seus encants. La prioritat és el bé de la persona i no els interessos econòmics que es teixeixen al seu voltant. Denunciar-ho és el primer pas, però no resulta una tasca fàcil perquè cal enfrontar-se a estructures reals de poder.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

Coses de l'estiu

No ho puc evitar, cada estiu sento el mateix: una mena de remordiment pel fet d'estar millor que els meus amics de la presó o que els qui viuen en circumstàncies adverses i als quals no sempre puc donar el que necessiten o el que jo voldria donar-los. És el moment de posar en pràctica allò que sovint dic o escric: no sóc redemptora ni puc arribar a tot el que m'agradaria. Però, ho confesso, em costa molt.

I és que l'estiu és el moment que aprofitem per fer el recés de l'any, reunions, trobades, descans... Sé que ho necessito, que tothom ho necessita, i que, d'altra banda, ningú no és imprescindible. Però també sé que hi ha uns amics meus més vulnerables que altres: els de la presó. Si no vaig a veure'ls ho trobaran a faltar, així com el peculi que acostumo a posar als que sé que ho necessiten perquè no tenen ningú. Si ja de per si la calor i la manca d'algunes de les activitats del curs fa que siguin més feixucs els dies de l'estiu, l'absència

A la presó, la calor i la manca d'activitats de l'estiu converteixen els dies en més feixucs

dels seus amics els afegeix una angoixa més.

Amb els que estan fora, malgrat que passen dificultats, puc estar a prop gràcies a les xarxes socials o a les diferents maneres de comunicació que els mitjans actuals ens permeten. Per als de la presó només tenim la lenta comunicació de les cartes que faig servir tant com puc.

I, parlant de comunicació per whatsapp, acabo de rebre un missatge preciós que m'anima a seguir les petjades de sor Genoveva, que de segur devia patir les seves impotències i a vegades es limitaria a pregar pels seus amics, deixant que fos el mateix Déu, que els estima més que nosaltres, el qui fes la feina directament. Això em diu la meva amiga, parlant de l'absència definitiva de sor Genoveva: «Em fa molta tristesa pensar que ja no la veuré ni per l'ascensor, però sé que ella és allà dalt i des de dalt amb la meva mare —que es deuen haver conegut de seguida— deuen estar totes dues mirant què fer amb mi. La meva mare, que era súper creient, estarà molt contenta de saber que sor Genoveva va ser un dels meus àngels a la terra... Ella ha sabut deixar pas a unes altres persones que ho esteu portant com ella. El cas és que porto tot el dia amb sor Genoveva al cap. M'ha deixat molts bons records i sempre em va transmetre molta tendresa. Encara me'n recordo de la manera que m'agafava les dues mans i m'estrenyia mentre em feia dos petons, tan rebonica ella! Serà recordada per tants i tantes sense distinció de persones. Hem d'estar orgullosos que aquesta persona hagi passat per les nostres vides. Per a mi se n'ha anat com una gran senyora i amb el cel ben guanyat.»

Han estat aquestes paraules d'una amiga mútua les que m'han consolat. Ella, des del cel, potser podrà fer allò que nosaltres no arribem a fer.

Zoom

Eduard Brufau

El drama de la immigració no té lloc només al Mediterrani; les darreres setmanes al pas de Calais ja han mort diverses persones quan intentaven entrar desesperadament al Regne Unit a través de l'Eurotúnel. A la imatge, un immigrant amagat sota el tren que l'hauria de dur a les illes Britàniques.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

Membre de la Societat Espanyola de Medicina Marítima

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

Esqueles a Catalunya Cristiana

Tel. 934 092 810

Mercè sense Mercè (carta oberta a l'alcalde de Barcelona)

Benvolguda alcaldessa, Pren-te aquest escrit com un bon consell. No tinc altra intenció que ajudar a la millor gestió de la nostra ciutat, a la reflexió i, si fos possible, a la rectificació. Diuen que fer-ho és de savis. Entenc que si no ets creient no vulguis anar a missa. És fins i tot coherent i alabo la teva honestedat.

Altra cosa és que ens treguis, del programa de les Festes de la Mercè, la Mercè. Però, que no és la Festa de «tots» els barcelonins i dels que són ben vinguts a la nostra Festa Major?

Tu, perdona el tractament, però empro el tuteig perquè et sentis més còmoda, dic que tu deus voler representar tota la comunitat. Ja deus ser conscient que la representes tant si ho vols, com si no ho vols. Són coses del càrrec.

No vols representar els ciutadans en un acte religiós? No ho facis, però algú ho ha de fer i segur que tindràs dins del consistori qui vulgui fer aquest «servei». No pots deixar sense representació els qui volen sentir-se representats en aquest acte centenari dins de les Festes de la patrona de la ciutat. Aquest «privilegi» no et pertany.

Treure aquest acte del programa és ignorar una part important del col·lectiu que representes. Dic ignorar, perquè vull creure que no ho fas amb ànim de ferir. He de pensar que ha estat un *pronto* que potser t'ha sortit de dins, però, és clar, com a batllessa, aquests rampells s'han de deixar al seu lloc, o sigui a casa teva, no a la de tots. Els impulsos no ajuden a una pràctica de convivència pública ni de respecte als ciutadans.

Ah! I dir que ho fas per modernitat, no pot ser. És un contrasentit. La modernitat reclama cul-

tura, sensibilitat, coneixements... Amb aquesta alcaldada no hi veig gens de modernitat. Potser és ignorància? Si fos així té solució. Demana assessorament. Bé deus tenir qui t'aconselli del que ignores. Assessors, consellers, tècnics, entesos i fins i tot amics. Però amics, amics, no aduldors.

La ignorància no és cap pecat. Ningú no neix ensenyat. El que sí que és la ignorància és atrevida, i això és perillós.

Tu has demostrat ser una gran activista, i ho has fet tan bé que molta gent t'ha triat per a alcaldessa. Segur que en el tema dels desnonaments ets una crac! I segur que hi vas treballar molt, estudiant pros i contres per defensar millor els perjudicats. És així com s'aconsegueix reeixir. Ningú no t'obliga presidir actes en els quals no t'hi trobes a gust. Però d'aquí a suprimir-los del programa... hi ha un munt d'alternatives.

Podríem parlar d'altres temes, però no vull ferir cap altre col·lectiu, com has fet tu amb el religiós. Tots són i tenen dret a ser respectats i tinguts en compte. No cal menystenir ningú, i fer-ho en nom de la modernitat és d'una ignorància excessiva. Disculpable, com no pot ser d'altra manera, si es rectifica.

Apa, doncs! Benvinguda al món plural i ben ampli d'aquesta gran ciutat que vol reconèixer a la seva història, com ho fa amb al seu modernisme, que també va ser modernitat, això sí, plena de cultura i savis coneixements, i vol respecte per a tothom.

Ben cordialment,

PERE FÀBREGUES i MORLÀ
Barcelona

Sor Genoveva

Ha mort sor Genoveva Masip. No tindria prou paraules per definir-la: bona persona, amb empatia i una capacitat infinita de donar-se als altres, a aquells que eren rebutjats per tots. I juntament amb

això, una confiança total en la Providència. Un exemple a seguir. La trobaré a faltar en la meua vida. Però sobretot la trobaran a faltar aquelles persones que ha ajudat al llarg de tants i tants anys, i també, no pot ser d'altra manera, les seves Germanes de la Caritat, que

tan bona feina continuen fent. Ha estat un do de Déu poder haver estat amic seu. I espero que tots ens retrobarem algun dia a la Casa del Pare.

JUAN RIBAS
Barcelona

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Pacifismes estranys

És compatible la professió militar amb la fe catòlica? Tot discutint amb un bon amic, al qual considero un bon catòlic, em va dir que qualsevol ús de les armes era incompatible amb la fe cristiana i que els mitjans armats no solucionen res, sinó que empitjoren les coses, que la violència només engendra violència i coses similars. Què li diria vostè?

Casualment, a mi em va passar una cosa semblant no fa gaire. Comentava unes paraules del ministre d'Afers Estrangers, on manifestava que l'única solució per als terroristes de l'Estat Islàmic era «abatre'ls militarment». Jo vaig dir que, vist el que hem vist, em semblaven paraules molt sensates. Doncs bé, una persona em va objectar que no podia acceptar-ho perquè era incompatible amb la seva fe catòlica i em va engegar les mateixes cantarelles que a vostè. Jo li vaig preguntar: «Vostè considera legítima la intervenció aliada a Europa per posar fi al nazisme?» Va dir que no, que per la seva fe catòlica no ho podia acceptar. Davant d'aquest raonament, vaig decidir no perdre el temps, ja que qualsevol persona amb un mínim de sensatesa no pot quedar més que perplexa davant d'aquesta posició. Cal dir a aquestes persones que la professió militar i l'ús legítim de les armes no tan sols són compatibles amb la fe catòlica sinó que són realitats totalment necessàries en l'ordenament dels estats. Que aquesta aversió procedeixi d'una sensibilitat especial de determinades persones jo no ho nego, però no tindrà mai el més mínim fonament en la fe catòlica.

El Papa parlava del dret d'«aturar l'agressor injust». Un dret i un deure. Evidentment que cal evitar abusos i arbitriats, però quan no queda cap altre recurs, l'ús de les armes està perfectament legítim. Hi ha persones que sembla que viuen en un altre planeta i passen per alt una cosa tan greu com la presència i l'acció del mal al món. Què més voldríem que un món en perfecta pau, sense guerres, ni armes, ni conflictes! Però fins que el Senyor instauri plenament el seu Regne i posi fi al Mal, el pecat i la mort, això no serà possible. A part d'això, a mi, aquestes posicions tan radicals i tan irrealistes em sembla que pequen d'una covardia emmascarada i d'una certa complicitat amb el mal. I, finalment, crec que això és degut a plantejaments molt abstractes, utòpics i desconnectats de la realitat. Miri, jo mateix, per posar un exemple, abans deixaria de menjar pollastre si hagués de sacrificar personalment l'animalet, però si em morís de gana no dubtaria a fer-ho. Molts d'aquests pacifistes haurien de visitar els escenaris del terror i veure les víctimes innocents.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).
A Ràdio Estel, de dilluns a divendres,
a les 23.00, podeu escoltar la versió
radiofònica d'El Consultori

De Pere, «vicari de Crist», als vicaris de Sant Pere

M. Carme Bigorra i M. Josep Salvadó

Fotografies: Carles Ramírez Dolcet

«*Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam*» (Mt 16,18). Així comença l'himne de sant Pere que es canta a Reus, per la seva festa major, el dia 28 de juny al vespre, durant l'ofici de completes que dona el tret d'inici a la celebració religiosa del patró de la ciutat. Durant aquesta celebració es du a terme una cerimònia única a tot Catalunya, a la qual ens referirem tot seguit, però abans, permeteu-nos de fer una mica d'història.

Un document de l'any 1248, expedit pel papa Innocenci IV a petició del cambrer de la seu de Tarragona, que a la vegada era senyor de Reus, i en el qual s'esmenta l'església d'aquesta vila com a església de Sant Pere és la primera notícia documentada de la seva titularitat. El culte a l'apòstol va anar creixent, i l'any 1382 l'artista barceloní Joan Cesilles fou l'encarregat de bastir un retaule en què figuraven dotze quadres que reflectien la vida del sant.

La festivitat de sant Pere es convertirà en la festa major de Reus a partir del 1625. Aquest any arribà a Reus, de la mà dels carmelitans la relíquia de sant Pere —un os del crani— que fou venerada a l'església de sant Joan, del mateix convent, per raó de les obres de la Prioral, on fou traslladada l'any següent, 1626, guardada en un bust de fusta policromada.

L'última dècada del segle XVII, el capità Francesc Canals i Gasió, fill de Reus, i destinat a Mèxic, volia ser investit com a cavaller de l'Orde de Calatrava, per la qual cosa, entre altres requisits, li eren necessaris els informes favorables de la seva vila natal. Tan i tan favorables foren els informes emesos, que Canals envià a Reus, l'any 1696, en agraïment, la plata suficient per obrar deu barres per al tàlem que acompanyava la relíquia de sant Pere en la seva solemnitat pels carrers de Reus. Les deu barres, però, pesaven massa i complicaven la maniobrabilitat del tàlem, raó per la qual quedaren en vuit, destinant la plata restant a fer un bust de sant Pere, encarregat a Francesc Via, per donar més majestuositat a la relíquia.

Tres claus

El bust d'argent que conté aquesta relíquia resta durant tot l'any guardat dins de l'urna que forma la base de la imatge de sant Pere que presideix l'altar major. Aquesta urna està tancada amb tres claus diferents, fet que, antigament, donava un grau màxim de seguretat, ja que per obrir-la havien d'estar presents els seus tres dipositaris: el prior, el batlle i el síndic de la Comunitat de Preveres. Desapareguda aquesta darrera institució, actualment són custodiades pel prior, l'alcalde i el prevere més ancià. L'honor d'obrir l'urna recau en el vicari de la Prioral. És aleshores quan comença la cerimònia de què parlàvem al començament.

La vigília de Sant Pere al vespre, quan comença la festivitat segons la tradició ancestral que diu que les festes van de posta a posta de sol, el Consistori precedit pels elements festius, es dirigeix a l'església Prioral on és rebut pel prior. Un cop es fa el silenci, l'alcalde entrega al vicari la tercera clau, i aquest, pujant per una escala, per l'alçada on es troba l'urna, procedeix a obrir-la i a col·locar el bust de cara als fidels, mentre es canten els goigs de sant Pere. El bust de sant Pere restarà exposat fins a l'endemà a l'hora de l'Ofici i posterior processó. Per a aquesta

Bust de sant Pere.

La festivitat de Sant Pere va esdevenir la festa major de Reus a partir del 1625

Urna amb les tres claus.

cerimònia, l'oficiant es revesteix amb una capa pluvial donació de Marià Fortuny i Madrazo, fill de l'il·lustre pintor reusenc Marià Fortuny. Cal dir també que és l'únic dia de l'any que s'encén la teiera de la façana principal del temple.

L'endemà, festivitat de Sant Pere, un cop retornat el bust reliquiari a la Prioral en acabar la processó, té lloc el retorn a l'urna, on hi restarà tot l'any, tancat amb les tres claus que són tornades als seus dipositaris.

Aquest any 2015, després de 79 anys que l'honor de baixar el bust de l'urna no havia estat per cap vicari nascut a Reus, ho ha fet el vicari, Mn. Jordi Sánchez, fill d'aquesta ciutat. Aquest fet no es donava des de l'any 1936, quan era vicari de la

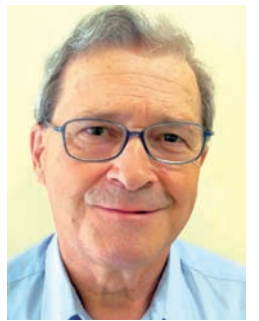
Prioral el beat Josep Gomis (Reus). Recordem, ordenats pel seu lloc de naixença, els seus successors, els mossens: Josep Moreno (Aldeire), Josep Asens (Alforja), Emiliano Clemente (Barcelona), Josep Ferré (Castellvell), Josep Moragas (Constantí), Joan M. Banús (El Milà), Albert Valladosera (El Morell), Albert Vallverdú (l'Aleixar), Anton Roquer (l'Arboç), Pere Vallverdú (Maldà), Josep Mateu (Montblanc), Francesc Domènech (Picamoixons), Josep M. Rué, Andreu Tomàs i Enric Mateu (Tarragona), Josep Ricart (Vic) i Casimir Fort (Vimbodí).

Felicitem Mn. Jordi Sánchez, l'encarregat de fer realitat aquesta tradició, i animem tots els lectors a gaudir el proper any de la nostra festa de Sant Pere.

SANTA TERESA, AVUI

«Perdona'ns, Senyor..., així com nosaltres perdonem» (Camí de Perfecció 36-37)

Àngel Briñas
Carmelita descalç

«Els negres punts d'honra» (Camí 36,6)

Per a Teresa, la capacitat de perdonar reflecteix la intimitat de la relació entre la persona i Déu. L'equipara a allò que ella denomina pregària d'unió. Teresa assenyala que en l'oració del parenostre hi ha dues grans metes a aconseguir: complir la voluntat de Déu i perdonar les ofenses rebudes. Per poder dur a terme aquest doble objectiu, Déu ja ens ha donat el seu Regne i el pa de l'Eucaristia. Per tant, en el tema del perdó almenys la determinació clara i convençuda de perdonar no pot faltar. N'és conscient de les dificultats, però sobretot deixa constància que Déu ja ha fet la seva part.

Entra llavors a valorar la gravetat o menys d'allò que anomenem ofenses. Afirmar que sovint no són «greuge ni injúria ni res». És necessari no deixar-nos portar pel sentiment de la dignitat ofesa i evitar així d'enrocar-nos en postures nocives. Els qui hem estat perdonats tantes vegades i en coses greus, no perdonarem «una coseta d'aquestes»?

El perdó és una expressió exquisida de l'amor. Així ho diu ella: «I com deu apreciar el Senyor que ens estimem els uns als altres! En efecte, el bon Jesús hauria pogut presentar al Pare altres coses i dir-li: "perdoneu-nos, Senyor, perquè fem molta penitència, o perquè preguem força i dejunem, i ho hem deixat tot per vós i us estimem molt"; i tampoc no va dir "perquè perdriem la vida per vós" ni altres coses que, com dic, hauria pogut formular, sinó solament "perquè perdonem". Per ventura digué això perquè sap que som tan amics d'aquesta negra honra i que és una cosa ben difícil d'obtenir de nosaltres i molt agradable al seu Pare» (36,7).

Al principi la persona no es veu amb aquesta fortalesa, però en poc temps l'assoleix. I ho argumenta dient que una persona, que en la seva oració arriba tan a prop de la misericòrdia de Déu perquè coneix el que és i tot allò que Ell li ha perdonat, acaba perdonant de cor la persona que l'ha ofès. Com que ha vist en la seva vida senyals del gran amor de Déu, s'alegra de poder correspondre-li a través del perdó, camí directe i autèntic cap al Pare.

HORTICULTURA CAPUTXINA

Fra Valentí Serra
de Manresa

Arxiver dels caputxins
de Catalunya

Horts urbans i conreu ecològic

Els frares caputxins, d'acord amb la tradició franciscana que des de sant Francesc d'Assís (†1226) compta amb una relació respectuosa amb la natura —avui en diem un tarannà ecològic—, aportaren un seguit de coneixements i d'experiències hortícoles que, actualment, presenten un enorme interès per al conreu ecològic dels horts urbans, com ara el fet de vindicar «els grans beneficis que els ocells reporten a l'horticultura», puix que aquestes petites aus —predicades pel *Pobrissó d'Assís*, segons consta en les Fonts Franciscanes—, foren esguardades pels frares amb gran simpatia, talment els millors aliats de pagesos i d'hortolans per a l'eliminació de les plagues d'insectes: «Mentre persisteixi en los camps [y horts] la brutal guerra als aucells y a los arbres, ab menyspreu de l'ensenyança de l'agricultura, hi haurà per tot arreu erms o sembrats descuidats a mercè de les més funestes y vergonyoses plagues. Los beneficis que'ls aucells reporten a los [horts, vinyes y] sembrats són incalculables. Está probat que'ls pardals són los més grans enemics de la llagosta, la qual és una de les plagues més terribles en los camps des de que's persegueix a los pardals. L'hortolà ab tots los seus cuydados y esforços, mai aconseguirà netejar un camp d'insectos damnosos com ho fan los pardals. Igualment está demostrat que las aurenets y los martinets són lo càstig més gran de les mosques y de los mosquits. Del mateix modo, la mort d'un verdum, d'un pinsà y d'una cadenera, és la vida assegurada per a molt[issims] insectos perjudicials a les plantes» (BHC, *Hortalisses i flors remeieres*, 71).

Semblantment, i per tal d'evitar que els cargols, llimacs i formigues perjudiquessin les hortalisses conreades en les hortes, els frares disposaven d'uns mitjans de notable eficàcia —i gens agressius amb el medi— i que, en els nostres dies, gaudeixen d'un gran interès davant l'abús de plaguicides i insecticides: «Los caragols se crien en paratges humits, en las plantas y paret. Lo caragol viu dins de una closca espiral de la grandària de una nou. N'hi ha de innumerables espècies y algunas sumament hermosas, preciosas y finas. Per [allunyar] los cargols y llimachs se'ls posen esses o morcas de oli frescas, o sutja de xemeneia, y rocias ab açò, o [bé] sembras siurons en el [h]ort y lliuràs las hortalissas de llimachs [...] La formiga és voràs, s'alimenta de plantas y no se li distingueix sexo. Faràs fugir las formigas ab fel de toro mesclat ab pega y morcas de oli si juntas ab esta mixtura lo tronch» (BUB, *Thesor*, ff. 106-108).

Pel que fa als paràsits dels estables i corrals, els frares acostumaven a fer unes fumigacions amb

«L'hortolà ab tots los seus cuydados y esforços, mai aconseguirà netejar un camp d'insectos damnosos com ho fan los pardals»

tanarida, poliol o poniol (dita també herba de sant Ponç, o sant Poní) i, pel que fa a les arnes de les abelles, els frares apicultors les castraven i desinfectaven amb fum de marduix. Els hortolans caputxins maldaven per evitar la proliferació d'erugues tot plantant rengleres de cànem en llurs jardins i hortes conventuals, i feien fugir els llimacs sembrant rengs de cigrons a l'hort.

També els antics hortolans feien una mena d'emplastre que contenia donzell, verdolaga i ruda per tal de frenar l'acció dels cucs: «Cuch és lo nom de moltes espècies de insectes que no tenen vértebras, caminan arrosegant-se y s'enfilan. Es crien en la terra y en lo ventre de las personas [...] Per cuchs prendràs donzell, ruda, verdolagas y, ben picadas, las posaràs en una cassola y prendràs segó de bon forment, y ho mesclaràs ab ditas herbas y ho faràs bullir un poch y, ben remenat, ne faràs a modo de emplastre y, un poch calent, ho posaràs al ventre [...] Altre remey per cuchs: pendràs cogombres amarchs, trujas [: paneroles], cuchs de terra, pells de serp, fet ben courer ab oli de olivas te'n untaràs lo ventre» (BHC, *Fra Jacint de Sarrià*, f. 122 i *Fra Domènec de la Pera*, f. 9).

Acompanyo aquesta nota sobre horticultura ecològica amb un antic gravat popular on veiem un hortolà que esguarda un grup d'ocells disposats a fer neteja dels paràsits dels arbres i hortalisses. A l'article vinent us parlaré, si Déu ho vol, de la recerca de les aigües subterrànies.

Ràdio Estel

es mou amb tu!

Disponible a:

App Store

Google play

Descarrega't ja la nostra aplicació
per a dispositius mòbils

FESTES I SANTS

Les llàgrimes espurnejants de sant Llorenç

A l'època més calorosa de l'any, el 10 d'agost, s'escau un sant vinculat amb el foc. És com si les flames que havien de rostir el cos de sant Llorenç impregnessin l'ambient de forma absoluta.

Llorenç nascut a Osca —malgrat que diverses fons indiquen altres orígens— va ser diaca del papa Sixt II a Roma. A la capital imperial, en època de l'emperador Valerià, l'any 258, va morir pel suplici del foc. El poeta Prudenci li va dedicar una *passió* en el seu *Peristephanon* —traduït per Nolasca Rebull— i recull l'enginy irònic i gens subtil del màrtir quan duia un temps a la graella que es va dirigir als seus botxins dient: «Gira de l'altre costat la part del

El domini respecte del foc mostrat per Llorenç, va assenyalar-lo com a intercessor i protector davant del perill dels incendis

Imatge barroca de sant Llorenç de Vila-setrú a Manlleu.

Joan Arimany i Juventeny

Llicenciat en Humanitats, especialitzat en religiositat popular
www.joanarimanyjuventeny.cat

meu cos que ha estat prou exposada al foc incessant i observa quin resultat ha assolit l'ardor del teu Vulcà.» En aquesta sola frase, el poeta sintetitzava el valor del màrtir davant l'agressió a què era sotmès i, també, de la nul·la eficàcia dels déus pagans singularitzats en Vulcà, precisament la divinitat romana del foc.

El domini respecte del foc mostrat per Llorenç, va assenyalar-lo com a intercessor i protector davant del perill dels incendis. És així que van assumir-lo com a patró aquells diversos oficis, especialment els forners, que fan ús de la combustió. Joan Amades al seu *Costumari català* afirma que, si els treballadors d'aquests gremis festejaven aquesta data, gaudirien de la immunitat enfront la possibilitat de deflagració durant els següents dotze mesos.

Joan Llopis, al *Calendari de festes de Catalunya, Andorra i la Franja*, explica la gran devoció per sant Llorenç: «Als Països Catalans la seva popularitat va ser molt gran, com es fa palesa en la notable quantitat d'esglésies que el tenen per titular i en la presència constant del seu nom en la toponímia i en l'onomàstica.»

Cada any, coincidint amb la celebració, la natura acompanya amb un fenomen relacionat amb els Perseïdes. Aquesta pluja de meteors, causada pel pas del cometa *109P/Swift-Tuttle*, ofereix un espectacle nocturn que la imaginació popular va relacionar amb les llàgrimes que devien eixir dels ulls del màrtir mentre estava damunt la foguera. Per aquesta raó, es coneixen com les «llàgrimes de sant Llorenç».

CONSELLS PER A L'ESTIU

Envelliment actiu, envelliment saludable

L'envelliment és un procés universal que afecta tots els éssers vius i comporta una sèrie de canvis morfològics, fisiològics i psicològics. Una bona manera d'arribar a l'etapa de la vellesa és promovent l'envelliment actiu.

La comunitat científica mostra consens i afirma que per reduir els principals factors de risc associats a l'edat és necessari practicar activitat física de forma regular. L'entrenament físic millora la salut de les persones, augmenta la longevitat i millora la percepció de la qualitat de vida. Tot i que avui dia l'esperança de vida és més llarga, això no és sinònim de tenir millor salut, l'augment de la longevitat incrementa les malalties cròniques i neurodegeneratives cosa que redueix el benestar de les persones.

Els programes d'entrenament físic dissenyats específicament per a les persones grans tenen efectes beneficiosos sobre diferents sistemes (biològic, psicològic i social). L'activitat física exerceix un efecte protector cardiovascular (hipertensió, hiperco-

lesterolèmia, obesitat, diabetis), té beneficis a nivell esquelètic i muscular, incrementa la densitat mineral òssia i redueix el risc de fractures per osteoporosi, també enforteix els músculs i la resistència a la fatiga per continuar desenvolupant i gaudint de les activi-

tats de la vida diària. Els beneficis de l'activitat física són molt més extensos: reforça el sistema immunològic, redueix l'ansietat i l'estrès, millora la depressió i té grans beneficis a nivell cognitiu per evitar la demència.

L'exercici físic adequat per a les

Marta Bisbe

Fisioterapeuta i professora de la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna-URL

Per reduir els principals factors de risc associats a l'edat és necessari practicar activitat física de forma regular

persones grans no ha de ser mai una pràctica vigorosa, s'ha de desenvolupar de forma progressiva i ha de ser guiada per un professional de la salut. Fer activitats aeròbiques com caminar a un ritme confortable durant 30-60 minuts al dia, practicar exercicis de força i de resistència muscular, entrenar l'equilibri i la coordinació o fer exercicis de mobilitat corporal ens ajudaran a mantenir la funcionalitat del dia a dia i a gaudir d'una vida llarga i més saludable.

El monestir de Sant Joan de les Abadesses va ser el primer cenobi femení que es va fundar en terres catalanes, al segle IX. La primera abadessa, Emma, filla de Guifré el Pilós i germana del primer abat de Ripoll, va donar al monestir una gran esplendor material i espiritual. Quan més tard es va convertir en una pròspera comunitat de canonges agustinians, Sant Joan de les Abadesses va continuar sent un monestir de referència durant segles.

Santuuaris i mone

SANT JOAN DE LES ABADESSES

El monestir de Sant Joan de les Abadesses, que avui fa de parròquia, queda humilment dissimulat dins de la població. Només els grans absis romànics deixen entreveure des de l'exterior la importància cabdal d'aquest cenobi. Comencem la visita pel bonic claustre gòtic, de columnes molt estilitzades, que encara que no és estrictament simètric manté una inexplicable harmonia. Una senzilla font al mig i un freixe alt i frondós evidencien fins a quin punt l'aigua amara aquesta vall pirinenca i li dóna vida.

L'església

Al claustre ens trobem amb el rector, Mn. David Compte, que ens acompanya per fer la visita. Amb ell entrem a l'església, d'un romànic espaiós i de parets robustes. La claror entra pels pocs finestrals que hi ha, tancats amb unes elegants làmines d'alabastre translúcid. Ens dirigim cap a un dels laterals de l'altar; al mur veiem una làpida mortuòria, amb una representació en relleu de l'abadessa Emma. Mn. David ens fa saber que «la làpida es va encarregar als anys vuitanta, quan va fer mil cent anys de la fundació del monestir. Va ser un reconeixement merescut, perquè la seva comunitat va ser suprimida injustament arran d'unes acusacions falses fetes pel comte de Besalú, que va aconseguir l'objectiu de quedar-se amb els béns del monestir». El rector encara afegeix que «a l'abadessa Emma se li ha de reconèixer una gran tasca espiritual. Va vetllar perquè la comunitat de Sant Joan fos realment exemplar i se cenyís a la regla de sant Benet».

A l'absis principal, al qual es pot arribar pel que sembla que havia de ser en el projecte arquitectònic original un deambulatori, hi ha la joia del monestir: el davallament de Crist. Aquest conjunt de transició del romànic al gòtic és d'una sobrietat impressionant, i al mateix temps transmet una dolçor subtil. El rostre de Crist mort ens crida especialment l'atenció: amb el cap inclinat cap a la dreta, els cabells ondulats li cauen sobre les espatlles. La visió de la mort en creu propicia la tristor del fidel que contempla l'escena, però alhora les proporcions harmòniques i l'expressió serena del rostre de Crist transmeten una gran pau. Implícitament el conjunt ens diu que malgrat la mort real i dolorosa, la llum i la vida sempre acaben per vèncer.

El claustre gòtic de Sant Joan de les Abadesses.

Al front de la figura de Crist hi ha una porteta metàl·lica. El nostre amfitrió ens n'explica la història: «Al segle XV es va obrir i es va descobrir dins del front de Crist una forma consagrada que s'hi havia posat 150 anys abans, en el moment que es va esculpir el conjunt. El més sorprenent és que estava intacta... Des d'aleshores el Davallament es coneix popularment amb el nom del Santíssim Misteri. L'any 1936 el Davallament no va patir gaires desperfectes, però per desgràcia la sagrada forma es va perdre per sempre.» Ens quedem contemplant una estona aquest Davallament «eucarístic», en el qual els fidels no només podien veure una representació del cos de Crist, sinó davant del qual també podien adorar realment el Cos de Crist. Pels ciris encesos que hi ha davant del Santíssim Misteri se'ns fa evident que encara avui la devoció perdura.

Mn. David ens ensenya i comenta ara tres altres obres també importants, totes esculpides al segle XIV: el sepulcre del beat Miró, el retaule de Santa Maria la Blanca i el retaule de Sant Agustí. Totes tres estan fetes amb un alabastre clar molt bonic, i treballades amb una gran finor. El rector ens diu que «al segle XIV a Sant Joan hi va haver un important taller d'escultura, que va produir nombroses obres. L'abat del moment, Ramon de Bianya, va encarregar aquestes tres obres que veiem no tant per motius estètics, sinó amb una funció espiritual concreta; amb el retaule de Santa Maria es volia recordar als monjos la base de tot, l'encarnació i el naixement de Crist; amb el de Sant Agustí es volia mostrar l'observança a la regla d'aquest sant Pare que hi ha d'haver en una canònica agustiniana; i amb el sepulcre es va voler posar un exemple de servei i humilitat amb la

figura del beat Miró, un dels canonges que anys abans havia mort amb fama de santedat».

Encara meravellats pel mestratge dels artesans medievals i pel sentit plenament espiritual de les seves obres, fem cap a la capella del Santíssim, d'estil barroc. Aquest espai desprèn una espiritualitat ben diferent: l'opulència de la decoració ens parla d'una Església triomfant, que celebra i lloa els misteris de Crist. Presideix el retaule una Pietat, que el nostre guia ens fa saber que és obra d'Antoni Viladomat. Aquí el dolor que vèiem apuntat en el sang del cos de Crist i en les llàgrimes de la Mare de Déu. Davant d'aquesta escena el fidel per força s'ha de sentir commogut.

El museu del monestir

Encara que al monestir no hi viu cap comunitat des del segle XIX, Sant Joan de les Abadesses ha tingut la sort de conservar bona part del patrimoni documental i artístic dels diferents ordes que hi han viscut. Mn. David ens informa que l'arxiu és especialment important, perquè preserva milers de documents antiquíssims, alguns d'ells del temps de l'abadessa Emma, fins i tot signats per ella mateixa. Tanmateix alguns dels documents medievals

Eduard
Brufau

TES ESPIRITUALS

estirs del Ripollès

L'interior de l'església, d'estil romànic.

El museu acull obres d'art fruit de segles vida comunitària.

necessiten una restauració urgent perquè no es perdin i per això s'ha engegat una campanya per «apadrinar un document. Amb les aportacions es podrien restaurar els documents més vulnerables».

L'altra gran joia és el museu. Sense arribar a les dimensions d'un museu diocesà, conserva, però, una col·lecció de peces de primer ordre. Ens fixem, per exemple, en unes creus molt originals, que a primer cop d'ull semblen fetes a base de vidre: «Són del segle XIII, fetes amb cristall de roca», afirma Mn. David, «i d'aquesta mena al món només n'hi ha una vintena». En una altra vitrina ens crida l'atenció un brodat de color granat; és un drap de faristol gòtic, brodat amb fil de seda, que representa Sant Joan Baptista que ens assenyala l'Anyell de Déu. Mn. David ens diu que algunes de les obres exposades encara es fan servir a la litúrgia, com ara una custòdia renaixentista amb àngels gòtics: «D'aquesta manera continuem donant a aquestes peces l'ús per al qual van ser confeccionades. Són obres realment vives.» Totes aquestes peces artístiques ens parlen de la fe viva d'un monestir i d'un poble. Aquesta fe cristiana, que beu de la tradició històrica de les diferents comunitats que han passat pel cenobi, continua ben viva en l'actual parròquia de Sant Joan de les Abadesses.

El preuat Davallament, del segle XIII.

ARMÈNIA AL COR

Llacs i muntanyes d'Armènia

Bàrbara Virgil
Rutes Bíbliques i
Expedicions Culturals.
Ruth Travel

En baixar per la carretera des de Sadakhlo, pas fronterer entre Geòrgia i Armènia, i per les carreteres entortolligades al mig de les muntanyes, veus que el paisatge es va conformant en la seva pròpia personalitat. Les altes muntanyes de boscos de pins, cedres, roures, amb la verdor de l'estiu conviden a respirar, i omplir els pulmons de pau i alegria d'aquesta natura tan bonica. Encara que mai no l'he vist, imagino l'ós caucàsic voltant entre les profunditats silencioses de les muntanyes poc habitades actualment, diferent d'altre temps en què els monestirs i les fortaleses, amb els seus monjos, prínceps i nobles, protegien aquelles fronteres.

Les muntanyes més conegudes d'Armènia són l'Aragatz (4.095 metres), al nord de l'Armènia oriental, i l'Ararat (5.205 metres) a l'Armènia occidental; aquest mont mític per ser el lloc on Noè va deixar reposar l'arca de transport de salvació. Són coneguts amb un altre nom entre els armenis, els dos cims són personalitzats amb els noms de Sis i Masis. Altres muntanyes, que ja gairebé ningú no les fa armènies i que nosaltres també hem recorregut, són el Sip'an i el Nemrud, a l'actual sud-est de Turquia.

L'altiplà armeni, que es troba entre el mar Caspi i el mar Negre, Caucas i Mesopotàmia, en l'època de més gran expansió arribava als 300.000 km² i avui és aquest petit país que visitem, la República Federal Armènia, de menys de 30.000 km².

Un dels llocs que agrada sempre visitar és el llac Sevan, amb les seves aigües blavíssimes i l'alegria de les famílies passejant i banyant-se en les seves ribes durant les tardes caloroses d'estiu. Aquest «mar» és el que queda avui als poetes armenis com a lloc on recordar que en un temps no tan remot eren tres els seus «mars», dos llacs són perduts però

Eren tres llacs, com en les rondalles de princeses i proves a superar, tres eren tres els llacs de l'Armènia històrica

tan armenis que ningú no podria negar-ho encara que volgués.

Eren tres llacs, com en les rondalles de princeses i proves a superar, tres eren tres els llacs de l'Armènia històrica: el llac Sevan o mar de Guegharkounik al nord-est i el llac Urmia o mar de Kapoutan al sud-oest, el llac Van o mar de Bznounik. Els llacs on les esglésies i les seves creus ens diuen que allà les pregàries dels cristians armenis han quedat per sempre més, donant ànima a uns llacs volcànics d'aigües transparents coneixedores d'un passat comú.

Club[★]amics

Associació Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

Contacte: Núria Ortín
Tel: 934 092 700
info@clubmes.cat
www.clubmes.cat

Pelegrinatges 2015

ETIÒPIA

Del 21 de setembre al 3 d'octubre

Ètnies, cristians i tribus del sud

PÈRSIA

Ruta bíblica

Del 28 d'octubre al 7 de novembre

Us convidem a descobrir l'antic Imperi Persa, actual república de l'IRAN. Durant 11 dies ens endinsarem en un viatge en el temps per gaudir d'episodis d'una història èpica de més de 2.500 anys d'antiguitat

DESEMBRE

Pelegrinatge a
Terra Santa

OCTUBRE /
DESEMBRE /

Turquia: Ruta de sant Pau
Llums de Nadal a **Nova York**

Organització tècnica

Ruth Travel

GC 1478

ESGLÉSIES IMPOSSIBLES

Sant Josep «skating»

Al nostre país es donen casos com el de Santa Maria de Cervelló, al barri barceloní de la Barceloneta que, ben proper a Sant Miquel del Port i regentada pel mateix rector, finalment s'ha convertit en local parroquial de serveis socials. Però en països del centre d'Europa, com Alemanya, Anglaterra, Irlanda o Holanda —i també sembla que actualment als Estats Units d'Amèrica— hi ha algunes esglésies que han estat tancades, venudes i, o bé enderrocades, o bé rehabilitades per a d'altres usos. El cas més curiós pot ser el de l'Església de Sant Josep, a Arnhem (Països Baixos), convertida en temple... del patinatge!, en una pista indoor de skating.

A Anglaterra es considera que, cada any, tanquen una vintena d'esglésies cristianes; comprades per noves mans han donat lloc a negocis tan diversos com una floristeria, un garatge, un taller escola de circ, o una cafeteria. Són les sortides normals per als nous inquilins, que en algun cas com a Edimburg (Escòcia) han reconvertit una església luterana en un pub d'ambient, d'inspiració temàtica en Frankenstein, amb els amplis finestrals, aprofitant el graó

El cas més curiós pot ser el de l'Església de Sant Josep, a Arnhem, convertida en temple... del patinatge!, en una pista indoor de skating

del presbiteri, sobrealçat, on han situat una àmplia barra circular des d'on es domina tot el local.

La imponent alçada del sostre i els amplis finestrals gòtics, juntament amb la il·luminació tenen un gran paper en l'ambientació però també hi té importància el cor, ampli i amb una balustrada elegant. S'hi accedeix no pas per una complicada escala interior de cargol, sinó per una decorativa es-

cala exterior, de marbre.

Les dades són inquietants, es parla de 515 esglésies tancades a Alemanya amb una dècada, cinquanta-una per any; a Holanda l'església catòlica admet que mil sis-cents esglésies estan infrautilitzades o per tancar, l'església protestant compte que el nombre de temples amb amenaça de tancament és de set-cents.

Però l'església, les esglésies cristianes, amb unes arquitectures sempre precàries, tenen múltiples necessitats socials i de manteniment per atendre, ja que el patrimoni mil·lenari és de manteniment molt costós i només en unes determinades esglésies, catedrals o grans monuments, es pot recórrer al sistema de cobrament d'entrades que, d'altra banda es menja bona

part del benefici que genera.

Sens dubte estem parlant de realitats veïnes, ben properes, però al cap i a la fi, veritats, que en un futur immediat podríem veure a casa nostra. De fet, ja passa una cosa semblant amb moltes rectories i abadies dels nostres pobles, que ara, dècades després de restar abandonades, han estat reconvertides en cases de colònies les grans o en llar rural les més petites.

Jaume Sacasas
i Domènec
Divulgador d'astronomia

ESPAI ASTRONÒMIC

Llàgrimes de Sant Llorenç

Quan amb la mirada dirigida al cel nocturn es percep un estel que es desenganxa amb una ràpida i efímera trajectòria, l'improvisat observador pot sentir certa angúnia en comprovar que «allà dalt» no tot se sosté tan ferm com sembla. Encara que ja fa més d'un segle que es coneix la naturalesa d'aquest fenomen, conegut popularment per *estel fugaç*, encara hi ha reminiscències atàviques davant la seva aparició; fins i tot es manté la tradició de demanar un desig quan se'n contempla un.

Un estel que es desplaça pel cel i s'extingeix sobtadament no es tracta de cap cos estel·lar entès en el sentit físic. En realitat és el resultat de la transformació en energia calòrica i lluminosa d'un petit corpuscle sòlid —*meteoroida*— que entra en contacte amb l'atmosfera terrestre, el qual, per la fricció, es posa incandescent —*meteor*—, es desintegra i cau a la superfície terrestre en forma de pols. Els meteoroides, causants d'aquestes aparicions, pertanyen al submón del sistema solar, però, per altra banda,

poden oferir un dels espectacles més impressionants de la naturalesa quan la Terra en creua un eixam d'ells.

Els meteoroides són de mides diverses; des d'un ínfim gra de pols fins a alguns metres d'envergadura i la

lluminositat del meteor depèn de la seva mida. Generalment són com un granet d'arròs o com cigrons els més brillants. La Terra en rep una pluja constant, amb una aportació diària de 100 a 1.000 tones. Aquests cossos

es desplacen a una velocitat d'entre 70 i 80 km/seg i troben la suficient densitat atmosfèrica per entrar en incandescència cap als 80 o 100 km d'altura. Fins a una massa de més o menys mig quilo es desintegren abans d'arribar a terra però si són de l'ordre de mig quilo o més arriben al terra —*meteorit*.

La terminologia de pluja o tempesta es refereix al nombre de meteors que apareixen en un lapse de temps. La pluja d'estels d'aquest mes rep el nom de Perseïdes perquè els meteors tenen el seu radiant (punt del cel d'on sorgeixen) en la constel·lació del Perseu i la seva aparició és cap al dia 10 d'agost, sant Llorenç, tot i que enguany el màxim s'esdevindrà entre el 12 i el 13, de 60 a 100 meteors per hora. Aquests meteoroides estan associats al cometa 1862 III.

Les millors hores per a l'aparició de meteors sempre és de matinada perquè és quan la Terra els afronta de cara. Si algun meteor no segueix la perspectiva del radiant és que és aliè al grup.

En el decurs d'aquests mesos d'estiu, anirem publicant una sèrie d'articles on s'exposen alguns exemples de la relació fecunda que hi ha hagut en la història recent entre sacerdots i artistes

MOSSÈN MANUEL TRENS I RAMON SUNYER CLARÀ

AMISTATS FECUNDES

L'art al servei de la litúrgia

Jaume Aymar i Ragolta
Director

Mossèn Manuel Trens i Ribas (Vilafranca del Penedès, 1892 - Barcelona, 1976) tingué amistat amb molts artistes. Per mantenir el to d'aquesta secció en triem un, l'orfebre Ramon Sunyer i Clarà (Barcelona, 1889-1963), coetani seu, membre d'una nissaga d'orfebres, que va conrear l'art al servei més excels, el de la litúrgia: calzes, patenes, custòdi-es... La joieria Sunyer, a la Gran Via de Barcelona, fou un viver de mestres joiers del segle XX.

Mossèn Trens havia estat ordenat prevere pel bisbe Torras i Bages el 1914 i ben aviat es va integrar al grup de promotors de la renovació de l'art litúrgic a Catalunya. Consiliari del Cercle Artístic Sant Lluc, l'any 1923 hi va constituir la secció d'Amics de l'Art Litúrgic, i va comptar amb el suport de Lluís Bonet, Francesc Folguera, Ramon Sunyer i Rafael Solanic entre d'altres. Sunyer, que va acabar sent president de la secció, va ser el renovador més important de l'orfebreria sacra catalana del segle XX. Va saber conjuntar magistralment elements del barroc popular amb altres del cubisme estètic fins a crear un estil propi, anomenat estil Sunyer. Cirici Pellicer atribuïa a Sunyer valors tàctils, acabats perfectes, harmonia, turgència, coloració clara i alegre. Un dels elements diferenciadors dels calzes catalans que miraven més la litúrgia romana que la de Toledo, era que tots portaven el nus. Tot molt en sintonia amb el tarannà de mossèn Trens.

L'artista i escriptor noucentista Jaume Mercader-Miret (Vilafranca del Penedès, 1914-2005) explica: «La meua incipient sensibilitat sintonitzava plenament amb les obres de l'orfebre Ramon Sunyer que vaig veure en el Pavelló dels Artistes Reunits, de l'Exposició Internacional, de 1929, i amb les que veia en els aparadors de la seva botiga de la Gran Via. El meu pare sabia que en Sunyer i mossèn Trens eren molt amics. A prec del meu pare, doncs, mossèn Trens influí decisivament perquè jo entrés

Ramon Sunyer. Calze d'argent i or amb esmalts. Anuari dels Amics de l'Any Litúrgic.

Sunyer, que va acabar sent president de la secció d'Amics de l'Art Litúrgic, va ser el renovador més important de l'orfebreria sacra catalana del segle XX

a treballar en aquell taller.» Mercader explica també que en una visita de mossèn Trens al taller d'orfebreria de Sunyer, hi va dur un bàcul episcopal de fusta, «més aviat pobra i totalment despulrat» perquè l'enriquís, ja que havia de servir per a un acte organitzat pels Amics de l'Art Litúrgic, que s'havia de celebrar a l'església visigòtica de Santa Maria de Terrassa (cf. *El nostre mossèn Manuel Trens*, Miscel·lania Penedesenca, vol. 4, 1982, p. 146).

En una altra ocasió que mossèn Trens va anar a la Universitat de la Sorbona a impartir una exposició sobre l'art romànic català, hi va anar acompanyat de Sunyer i de la seva esposa. En una carta datada a Barcelona el 28 d'octubre de 1933, que forma part de l'interessantíssim epistolari entre Joan Miró (Barcelona, 1893-Palma de Mallorca, 1983) i Josep Francesc Ràfols (Vilanova i la Geltrú, 1889-Barcelona, 1965), el pintor, escultor, gravador i ceramista convida el també pintor arquitecte i historiador de l'art a una vetlla a casa seva i li diu que hi haurà mossèn Trens i el matrimoni Sunyer «tots bons amics nostres» (J. MIRÓ, *Cartes a J. F. Ràfols*, edició a cura d'Amadeu Soberanas i F. Fontbona. Biblioteca de Catalunya-Ed. Mediterrània Barcelona, 1993, p.126).

El 1937, en plena guerra civil, mossèn Josep Sanabre, va organitzar una campanya «pro caritat»: es dedicava a cercar ajut per a sacerdots i tenia un dels seus centres d'operacions a la joieria de Ramon Sunyer. (J. MASSOT, *La persecució religiosa a Catalunya*. Testimoniatsges. PAM, 1987, p. 294, n. 12).

El 1947 Ramon Sunyer va cisellar els esplèndids relleus laterals del tron de la Mare de Déu de Montserrat, que havien estat dissenyats per Josep Obiols i esculpits per Joaquim Ros i Bofarull i que representen la Nativitat de Maria i la Visitació. Cal dir que la iconografia mariana fou una de les especialitats del doctor Trens.

Paraula i vida

La Mare de Déu d'Agost

Maria és el nom que ens evoca, als cristians, la mare del Fill de Déu. És un nom força freqüent a les nostres contrades, com a expressió de la devoció mariana i de les moltes ermites que estan dedicades a la Mare de Déu amb diverses advocacions.

A mitjan mes d'agost els cristians celebrem la festa de Maria Assumpta, que per la seva importància sovint es denominava a casa nostra amb el nom de Mare de Déu d'Agost.

L'assumpció de Maria al cel és un dogma que va proclamar el papa Pius XII l'any 1950. La veritat de l'assumpció està reafirmada pel Concili Vaticà II, que expressa així la fe de l'Església: «La Verge Immaculada, preservada immune de tota taca de pecat original, acabat el curs de la seva vida terrenal, fou assumpta a la glòria celestial en cos i ànima, i el Senyor l'exalçà com a Reina de l'univers a fi d'ésser més plenament confor-

me al seu Fill, Senyor dels qui regnen i vencedor del pecat i de la mort.»

Val a dir que segles abans del dogma sobre aquest misteri, el nostre poble ja venerava de manera especial «l'assumpció de Maria en cos i ànima al cel», i la representava victoriosa, senyora de tot, enlairant-se voltada d'àngels cap al cel.

Aquesta festa mariana proporciona als cristians una ocasió molt propícia per reflexionar sobre el futur de la seva existència en el més enllà, en el cel nou i la terra nova de què parla la revelació. Allí, després de la mort i purificat de tota culpa, l'home trobarà la seva glorificació definitiva en Déu. Ens hi precedeix Maria, la mare de Jesús, assumpta en cos i ànima.

En els nostres dies hi ha força increença respecte de la immortalitat de l'home. El materialisme

considera la mort un fet biològic fatal que acaba en el no-res, en les tenebres obscures i inexplicables de l'absurd. El materialisme sense Déu considera que l'home no deu a ningú la seva vida, puix que n'és l'amo absolut.

Avui és molt necessari presentar als homes i les dones la figura humana i divina de Jesucrist. Ell proclama amb veu solemne: «Jo sóc la resurrecció i la vida. Qui creu en mi, encara que mori, viurà; i tot aquell qui viu i creu en mi, no morirà mai més.» La immortalitat i la vida en el més enllà són veritats que professa amb fermesa el credo cristià.

La mare de Jesús, glorificada en cos i ànima al cel, és una imatge i un començament de l'Església que ha d'arribar a la plenitud en la glòria futura. Per això, Maria és un signe d'esperança ferma i de consol per al poble de Déu en marxa fins que arribi el dia del Senyor.

Lluís Martínez Sistach

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

Dos amors inseparables

Ens relata l'evangelí de sant Mateu que en una ocasió Jesús va ser preguntat sobre el principal manament de la Llei. La seva resposta va ser citar-ne dos en comptes d'un de sol: «Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima i amb tot el pensament. I el segon és semblant a aquest: estima el teu proïsme com a tu mateix.» Fixem-nos en dues coses. Primer que Jesucrist associa en la seva resposta l'amor a Déu i l'amor al proïsme, i encara diu d'aquest segon que «és semblant» al primer. Algú podria pensar: això no és rebaixar Déu? No, això és ascendir l'home. I de quina manera!

El cristianisme va ensenyar a la humanitat aquesta lliçó sublim d'amor als altres. Des de Jesucrist, el rostre de Déu el trobem en els germans, i si donem un got d'aigua a l'asedegat, o vestim el

nu, o visitem el malalt, o el pres... és com si ho estiguéssim fent a Déu mateix segons les seves mateixes paraules.

Així s'explica que persones que han estimat molt Déu hagin prestat serveis impagables a les persones. Els exemples són innumbrables i en la seva gran majoria passen desapercebuts, però per citar-ne alguns, escollits al vol, podríem esmentar sant Josep de Calassanç, el sant de Peralta de la Sal, del segle XVI, a qui l'amor a Déu li va fer veure, quan es trobava a Roma, alguna cosa que d'altres no havien vist o que almenys no havien afrontat: la necessitat d'educar a tants nens i joves que vagaven pels carrers. D'aquí van néixer les Escoles Pies.

O Joana Jugan, aquella dona feble de la Bretanya francesa, del segle XIX, que va comen-

çar recollint del carrer a casa seva una dona gran i d'aquest embrió de caritat van néixer les Germanetes dels Pobres. Quants milers de persones han aollit des de llavors!

Els sants són exemple d'amor a Déu i d'amor al proïsme. Però és cert que hi ha a la nostra societat persones no creients que fan tasques socials formidables a vegades molt sacrificades. També elles són dignes d'admiració, i els que creiem en Déu valorem el que fan i estem convençuts que Déu premiarà aquests nobles esforços.

Si Déu ens porta a estimar els nostres germans, el servei desinteressat a ells de persones sense fe també els portarà d'alguna manera cap a Déu, pel mateix que Jesús va ensenyar: que tots dos amors no poden separar-se. Estan íntimament units.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona i Primat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

**La Bona Notícia
també
a internet**

www.catalunyacristiana.cat

**ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.**

Catalunya Cristiana col·labora amb

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIA L 1)

TEMPS ORDINARI

(SALTERI: SETMANA 3)

AGOST

9. DIUMENGE

Diumenge XIX de durant l'any,

Verd. Lectures: 1 Reis 19,4-8 / Salm 33 / Efesis 4,30-5,2 / Joan 6,41-51

SANTORAL: Domicià, b.; Esteve, b, i mr.; Romà, mr.; Teresa Beneta de la Creu, rel. i mr.
10. DILLUNS

Sant Llorenç (F), Vermell. Lectures: 2 Corintis 9,6-10 / Salm 111 / Joan 12,24-26

SANTORAL: Astèria, vg. i mr.; Deodat.
11. DIMARTS

Santa Clara (MO), Blanc. Lectures: Deuteronomi 31,1-8 / Salm Dt 32,3-12 / Mateu 18,1-5.10.12-14

SANTORAL: Susanna, vg. i mr.; Tiburci, mr.
12. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Deuteronomi 34,1-12 / Salm 65 / Mateu 18,15-20. O bé: *Santa Joana Francesca de Chantal* (ML), Blanc; Urgell: *Beats Eusebi Codina i companys* (ML), Vermell.

SANTORAL: Herculà, b.; Hilària, mr.;
13. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Josuè 3,7-10a.11.13-17 / Salm 113 / Mateu 18,21-19,1. O bé: *Sants Poncià i Hipòlit* (ML), Vermell; Urgell: *Beat Josep Tàpies i companys* (MO), Vermell; Girona, Lleida, Solsona, Tarragona i Vic: *beats màrtirs Missioners Cor Immaculat de Maria* (ML), Vermell.

SANTORAL: Aurora, vg. i mr.; Cassià, mr.; Centola, vg. i mr.; Concòrdia, mr.
14. DIVENDRES

Sant Maximilià Maria Kolbe (MO), Vermell. Lectures: Josuè 24,1-13 / Salm 135 / Mateu 19,3-12

SANTORAL: Anastàsia, rel.; Eusebi, prev.
15. DISSABTE

Assumpció de la Mare de Déu (S), Blanc. Lectures: Apocalipsi 11,19a;12,1-10 / Salm 44 / 1 Corintis 15,20-26 / Lluc 1,39-56

SANTORAL: Tarsici, mr.
- beat Innocenci XI, p.; beat Joan de Rieti, rel.

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

Jo sóc el pa vivent que ha baixat del cel

Joan continua fent un ampli comentari de la compartició dels pans. Després de deixar ben clar als jueus que no fou Moisès qui els donà a menjar el pa del cel i d’afirmar amb contundència, tot assumint el rol de Jahveh: «Jo sóc el pa de la vida», desconcertats, es posaren a murmurar entre ells, com havien fet els hebreus durant la travessia del desert: «¿No és aquest el fill de Josep? Coneixem el seu pare i la seva mare, ¿com és *doncs* que va dient: *Del cel he baixat jo?*» El tenen ben identificat com el fill de Josep; la seva família de Natzaret els és perfectament coneguda. Per això s’estranyen que vagi dient: «Del cel he baixat jo», posant l’accent (segons el Còdex Beza, verb en temps perfet) en la permanència de l’acció de «baixar del cel». Jesús, que se n’ha adonat, els invita a deixar de murmurar entre ells i a fer cas de les seves paraules: «Ningú no pot venir cap a mi, si el Pare que m’ha enviat no l’atreu, i jo el ressuscitaré el darrer dia. Està escrit en els profetes: “I seran tots ensenyats per Déu.”» Moisès, i amb ell la Llei, queden relegats a un segon pla. Ara és ell el punt de referència: «Tot aquell *qui escolta* el Pare i aprèn d’ell, ve cap a mi. No és que algú hagi mai vist el Pare, a no ser el que procedeix de Déu: aquest ha vist *Déu*.» Jesús, l’Ungit per l’Esperit Sant, pot afirmar sense embuts que ha vist i veu Déu permanentment. Pa i ensenyança són dos temes indissociables que han confluït en la seva persona. Per això pot afirmar amb seguretat: «En veritat, en veritat us dic: El qui *em dona l’adhesió* té vida eterna.» A diferència dels pares d’Israel que «menjaren el pa en el desert, *el manà*, i moriren», tothom qui mengi el pa que ell ofereix, viurà per sempre. Jesús és ben conscient que la seva nova ensenyança li comportarà la mort, però també que serà font de vida. Per això anuncia que està disposat a donar la seva vida, la seva «carn», perquè tothom visqui: «I el pa que jo donaré és la meva carn per la vida del món.»

Lectures bíbliques

Diumenge XIX de durant l'any

Lectura primera

1Re 19,4-8

Alceu vers ell la mirada.
Us omplirà de llum;
i no haureu d’abaixar els ulls avergonyits.
Quan els pobres invoquen el Senyor,
els escolta i els salva del perill. **R.**

Amb la força d’aquell aliment caminà
fins a la muntanya de Déu

Lectura del primer llibre dels Reis:

En aquell temps, Elies caminà durant un dia pel desert, s’assegué a l’ombra d’una ginestera i demanà la mort, pregant així: «Ja n’hi ha prou, Senyor. Preneu-me la vida; no he de ser més afortunat que els meus pares.» Després s’ajagué sota aquella ginestera i s’adormí. Mentre dormia, un àngel el tocà i li digué: «Aixeca’t i menja.» Llavors veié al seu capçal un pa cuit sobre pedres i un cànir d’aigua. Menjà i begué, i s’adormí altra vegada. L’àngel del Senyor el tornà a tocar i li digué: «Aixeca’t i menja, que tens molt de camí a fer.» Ell s’aixecà, menjà i begué, i amb la força d’aquell aliment caminà quaranta dies i quaranta nits, fins que arribà a l’Horeb, la muntanya de Déu.

Salm responsorial

33

Beneiré el Senyor en tot moment,
tindré sempre als llavis la seva lloança.
La meva ànima es gloria en el Senyor;
se n’alegraran els humils quan ho sentin.

R. Tasteu i veureu que n’és de bo el Senyor.

Tots amb mi gloriifiqueu el Senyor,
exalcem plegats el seu nom.
He demanat al Senyor que em guiés;
ell m’ha escoltat, res no m’espanta. **R.**

Lectura segona

Ef 4,30-5,2

Viviu estimant igual com el Crist

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d’Efes:

Germans, no entristiu l’Esperit Sant amb què Déu us ha marcat per reconèixer-vos el dia de la redempció final. Lluny de vosaltres tot malhumor, mal geni, crits, injúries i qualsevol mena de dolenteria. Sigueu bondadosos i compassius els uns amb els altres, i perdoneu-vos tal com Déu us ha perdonat en Crist. Sou fills estimats de Déu: imiteu el vostre Pare; viviu estimant, com el Crist ens estimà; ell s’entregà per nosaltres, oferint-se a Déu com una víctima d’olor agradable.

Al·leluia

Jn 6,51

Jo sóc el pa viu, baixat del cel.
Qui menja aquest pa, viurà per sempre

Glòria Monés

Evangelí

Jn 6,41-51

Jo sóc el pa viu, baixat del cel

Lectura de l’evangelí segons sant Joan:

En aquell temps, els jueus murmuraven de Jesús perquè havia dit que era el pa baixat del cel, i es preguntaven: «Aquest, no és Jesús, el fill de Josep? Nosaltres coneixem el seu pare i la seva mare, i ara diu que ha baixat del cel?» Jesús els digué: «No murmureu entre vosaltres. Ningú no pot venir a mi si no l’atreu el Pare que m’ha enviat. I els qui vénen a mi, jo els ressuscitaré el darrer dia. Diu el llibre dels Profetes que tots seran instruïts per Déu. Tots els qui han sentit l’ensenyament del Pare i l’han après vénen a mi. No vull dir que algú hagi vist mai el Pare: només l’ha vist el qui ve de Déu; aquest sí que ha vist el Pare. Us ho dic amb tota veritat: els qui creuen tenen vida eterna. Jo sóc el pa que dona la vida. Els vostres pares, tot i haver menjat el manà en el desert, moriren, però el pa de què jo parlo és aquell que baixa del cel perquè no mori ningú dels qui en mengen. Jo sóc el pa viu, baixat del cel. Qui menja aquest pa, viurà per sempre. Més encara: El pa que jo donaré és la meva carn: perquè doni vida al món.»

Ecologia i litúrgia

Molts cristians i, també molts no cristians, aprofitem aquests dies d'estiu per llegir la nova encíclica que el papa Francesc ens ha escrit partint del càntic de sant Francesc d'Assís, que ha donat nom a la mateixa carta encíclica: *Laudato si* («Lloat sigueu»).

Sant Francesc lloa Déu «per la germana terra, la qual ens sosté, governa i produeix diversos fruits amb acolorides flors i herbes». El papa Francesc, seguint l'exemple del sant d'Assís, ens convida no solament a respectar la terra i la naturalesa amb una ecologia integral, viscuda amb alegria i autenticitat, sinó a gaudir de la casa comuna que és el nostre món i lloar Déu amb la nostra pregària agràida. Molts homes i dones ho fan, potser a vegades sense ser-ne prou conscients però admi- ren, contemplen i gaudeixen les meravelles de la creació. Altres ho fan ben conscientment, elevat el cor al creador. La litúrgia cristiana ho fa en nom de tota l'Església en les seves celebracions. A les laudes dominicals de l'ofici diví, resem el càntic de tot l'univers al Senyor. Amb el càntic de Daniel «beneeixen al Senyor totes les criatures: l'aigua de l'espai, els estols, el sol i la lluna, les estrelles del cel. Les pluges i rosades, tots els vents. El foc i calor, freds i gelades, rosades i gebre, neus i geleres. Muntanyes i turons, vegetació de la terra. Fonts, rius i mars, ocells, feres i ramats... Tots els homes». La litúrgia utilitza també molts elements de la

creació de Déu: l'aigua, l'oli, la sal, el foc, les plantes... La Vetlla Pasqual que és la celebració central i més important de tota la litúrgia, la celebrem a la nit, quan la terra s'ha enfosquit i s'encén el foc nou d'on ha de sortir «la llum que il·lumina la nit santa en aquell ciri encès beneït per la creu de Crist ahir i avui, principi i fi, alfa i omega. D'ell són els temps i els segles. És la llum que il·lumina la nit perquè sigui clara com el dia i uneixi el cel i la terra, ajuntant la seva claror amb la de les estrelles de cel. Que l'estel del matí en trobi encesa encara la flama; aquell estel que mai no es pon s'aparegué gloriós als homes com el sol en dia serè». És en aquesta lloança al ciri, llum de Crist Ressuscitat, que hi trobem tots els elements de la naturalesa creada per Déu.

També en la celebració eucarística hi trobem elements de la naturalesa, «fruits de la terra i del treball de l'home», com són el pa i el vi, convertits en el cos i la sang del nostre redemptor Jesucrist. Dins la pregària eucarística hi trobem diversos prefacs que parlen de «la llum, de renovació de la naturalesa caiguda, de la creació de totes les coses assignant-los un progrés a través del temps... perquè l'home dominés la creació... En Crist Senyor nostre volguéreu renovar la creació... Amb raó us adora l'univers... Ell és la vostra Paraula per la qual va crear totes les coses...» La pregària eucarística III diu «que l'Esperit Sant dona vida a totes les

coses creades». La IV pregària eucarística, diu en el seu prefaci: «Heu creat totes les coses per omplir-les de benediccions i alegrar-les amb l'esplendor de la vostra llum... Heu creat l'home a imatge vostra i li heu confiat tot l'univers perquè dominés totes les coses creades.» També a les pregàries eucarístiques dels infants hi trobem elements de la naturalesa: «Us alabem perquè heu fet el món tan bonic... perquè heu fet la llum del dia... Perquè heu fet la terra... i la vida que vós mateix ens doneu... Per nosaltres heu creat aquest món tan gran i tan bonic...» En l'eucaristia les coses creades troben la seva major elevació. «Unit al Fill encarnat, present en l'eucaristia, tot el cosmos dona gràcies a Déu ja que és un acte d'amor còsmic» (*Laudato si* n. 236). L'eucaristia dominical celebra el dia de la resurrecció, «el primer dia» de la nova creació, «incorporant-hi la protecció de la natura i dels pobres (n. 237).

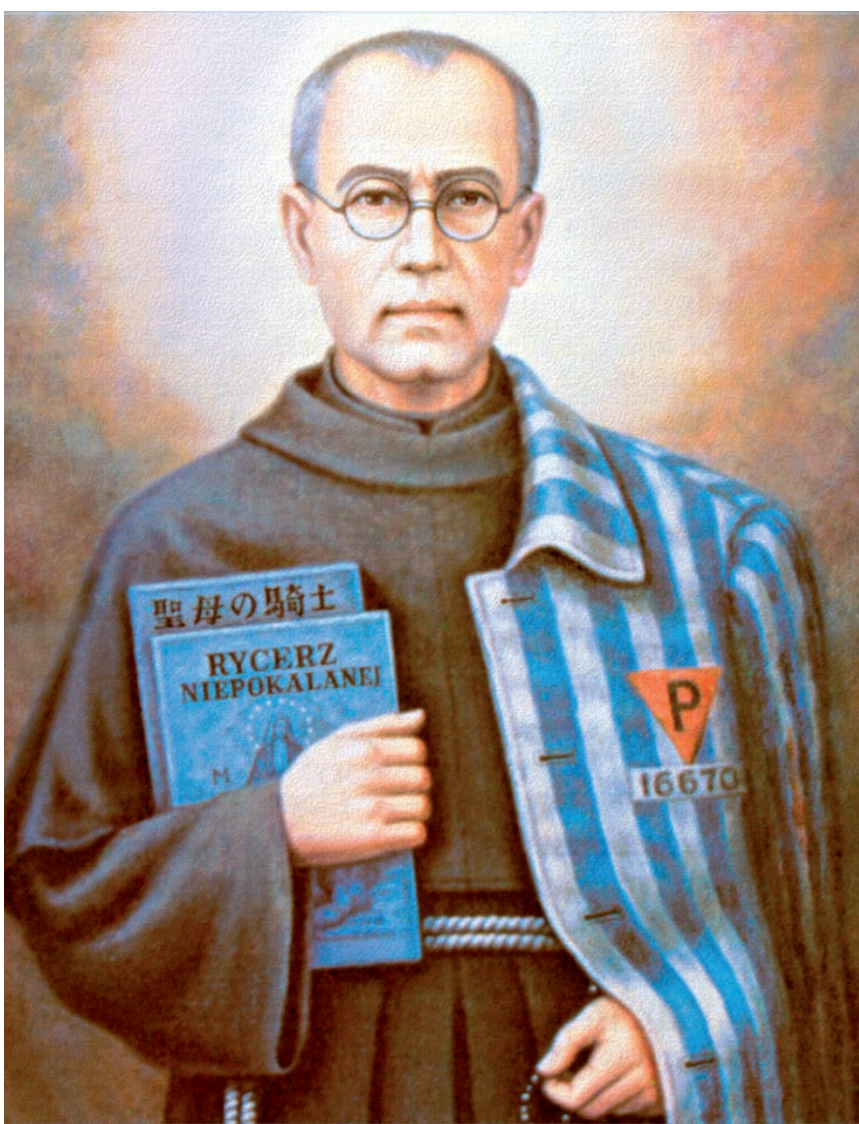
Encara en el Missal Romà hi trobem algunes misses per pregar per la terra i pel món i la naturalesa: temps de sembra, temps de collita, demanar pluja, demanar bon temps, allunyar tempestats, terratrèmols, tèmpestes... Trobem també algunes misses de sants protectors de la terra, com sant Isidre, o dels animals, com sant Antoni, etc. Beneïm el terme, els camps, els aliments, etc. Aquesta encíclica ens invita a admirar les múltiples connexions que existeixen entre ecologia i litúrgia.

F. Xavier Parés Saltor
Delegat diocesà de Litúrgia d'Urgell
xpares@bisbaturgell.org

El sant de la setmana

Per Eduard Brufau

Sant Maximilià Kolbe

- ✓ Nascut a Zdunska Wola, Imperi rus, avui Polònia, l'any 1894
- ✓ Franciscà que va difondre la devoció a la Immaculada
- ✓ Va morir màrtir a Auschwitz l'any 1941
- ✓ Canonitzat el 1982 per Joan Pau II

Fill d'una família polonesa molt devota, no va tardar a despertar-se-li la vocació religiosa, i el 1907 va entrar al seminari dels franciscans. Quan ja era religiós el seu pare va ser penjat per traïdor per haver-se alçat en armes contra l'ocupació russa. Poc després la seva mare va entrar en un monestir benedictí.

Sant Maximilià Kolbe, tot i tenir una salut fràgil, sempre es va mostrar molt actiu en la difusió del culte a la Immaculada. Així, l'any 1917 va fundar el Moviment de la Immaculada, una vegada ordenat sacerdot va començar a publicar la revista *Cavaller de la Immaculada* i també va fundar el monestir Ciutat de la Immaculada. Després d'un temps de missió al Japó i l'Índia va tornar a la ja independent Polònia, on el va sorprendre la invasió nazi. El seu monestir va acollir refugiats, molts d'ells jueus, i els frares van ser arrestats. Maximilià Kolbe va ser enviat a Auschwitz, on sempre que podia administrava els sagraments a qui li ho demanava. Després d'una fuga, com a escarment van ser escollits alguns presoners per ser executats. Maximilià Kolbe es va oferir en substitució d'un d'ells, pare de família, i va ser executat.

Vic

S'inicia el primer Jubileu del Camí Ignasià

L'abat Josep M. Soler obre la porta santa de la Cova de Manresa

Redacció
Manresa

La porta santa del santuari de la Cova de Manresa ja és oberta. Molts ni sabien que existia... perquè feia una bona pila d'anys que no es feia servir. És una petita porta de ferro forjat i pedra que entre el 1625 i el 1900 donava accés a l'església on sant Ignasi de Loiola va viure, com a pelegrí, una profunda experiència mística, així com un fort combat interior. Durant 400 anys molts pelegrins la van travessar tot seguint les petjades del fundador de la Companyia de Jesús. Però a principis del segle XX es va deixar de fer servir i es va substituir...

Des del 31 de juliol passat, festiuitat de Sant Ignasi, i fins al 31 de juliol de 2016 els pelegrins del nou Camí Ignasià podran tornar a travessar-la com a signe de «començar una vida de goig i reconciliació». Amb motiu de l'obertura del primer Any Jubilar del Camí Ignasià, la Cova de Manresa va acollir un acte multitudinari presidit pel P. Josep M. Soler, abat de Montserrat, en el decurs del qual la porta santa, acabada de restaurar i ubicada a l'espai d'acollida abans d'arribar a la cova, es va tornar a obrir a l'espera de l'arribada de nous pelegrins.

«El Camí Ignasià ha de ser una mediació per apropar-se al Déu sempre més gran, i per intensificar l'experiència de l'Amor del qual provés tot el bé.» Aquest és, segons el P. Adolfo Nicolás, superior general dels Jesuïtes, el gran objectiu d'aquest pelegrinatge ancestral que ara la Companyia ha volgut recuperar com a nova ruta de pelegrinatge a Espanya: des de Loiola fins a Manresa, recorrent el camí que el 1522 va fer el mateix sant Ignasi en ruta cap a Terra Santa. «Comprometre's en una peregrinació és quelcom que marca centralment la persona —ha recordat també el P. Nicolás en una carta amb motiu de l'obertura de l'any jubilar—: un pelegrí aprèn a descobrir allò que és essencial a la seva vida i en la realitat que l'envolta, forja un treball interior difícil de portar a terme en l'existència ordinària i quotidiana, assaja a viure amb senzillesa i en contacte amb la natura, redescobreix el valor de l'amistat i del diàleg, que brota de la intimitat del cor.»

L'obertura del primer Any Jubilar del Camí Ignasià va tenir lloc a Manresa el 31 de juliol passat, i va

Benedicció i obertura de la porta santa de la Cova de Manresa.

El Camí Ignasià s'ha consolidat com a ruta de pelegrinatge.

«El Camí Ignasià ha de ser una mediació per apropar-se al Déu sempre més gran i per intensificar l'experiència de l'Amor»

continuar l'endemà al santuari de Loiola, al País Basc, punt de sortida del pelegrinatge. L'acte va ser presidit pel bisbe de Sant Sebastià, José Ignacio Munilla, i va comptar amb la presència dels bisbes de Bilbao, Pamplona i Vitòria.

Impuls a la nova ruta de pelegrinatge

La solemnitat amb què s'ha celebrat l'obertura d'aquest any de gràcia vol subratllar la importància d'un camí que té una forta dimensió espiritual. El mateix P. Nicolás, en la seva carta adreçada als pelegrins, afirma que «el pelegrí, quan contempla el cel i la terra, recupera l'amplitud d'horitzons, descobreix que l'important no és distreure's pels llocs pels quals es passa, sinó saber bé cap a on va, sense témer deixar enrere moltes coses i caminar lleugers d'equipatge». «Demano també —afegeix— que enmig de les circumstàncies del nostre món, ferit

per la violència i les divisions de tota mena, un dels fruits de cada particular pelegrí sigui l'evangèlic i ignasià de la reconciliació amb les seves pròpies víctimes que ha ofès, oblidat o no servit amb prou amor.»

Des del llançament del projecte modern de Camí Ignasià, fa quatre anys, la iniciativa ha viscut una forta expansió i s'ha consolidat com una proposta de pelegrinatge de caràcter espiritual atractiva per a pelegrins de tot el món. Prop de sis-cents pelegrins han registrat ja la seva arribada a Manresa a l'Oficina del Pelegrí (altres no queden registrats). Són xifres humils, però l'augment és constant, i la previsió és que el ritme sigui molt més gran en el futur, gràcies, en gran mesura, a l'impuls que li donaran els dos anys jubilers que se celebraran els anys 2015-2016 i 2021-2022.

Aquest creixent interès dels pelegrins ha anat acompanyat d'importants suports institucionals. El juliol de 2014 es va fundar l'Obra Apostòlica Camí Ignasià (OACI), de la Companyia de Jesús, que acull l'Oficina del Pelegrí, amb la finalitat de desenvolupar la peregrinació ignasiana i mantenir-ne la funcionalitat i les arrels en el temps. El Camí Ignasià ha intensificat la seva col·laboració amb el Govern Basc i la Generalitat de Catalunya.

Indulgència plenària

Durant l'Any Jubilar, la prioritat serà el suport i l'assistència als pelegrins. Els santuaris de Loiola i Manresa han posat en marxa iniciatives amb aquesta finalitat, amb ofertes d'Exercicis Espirituals específics per a pelegrins.

A més, la implicació de diverses institucions i entitats ha servit per millorar els serveis dels quals els pelegrins disposaran durant el trajecte. S'ha fet un esforç especial per a la senyalització del camí, amb acords institucionals que permetran que, en multitud de municipis, rajoles de 20x20cm amb el sol taronja (marca del Camí Ignasià) guiïn els pelegrins en aquest Any Jubilar 2015-2016.

En el context del primer Any Jubilar, l'editorial Mensajero ha publicat dos llibres sobre el Camí Ignasià, obra dels dos del P. Josep Lluís Iriberrí, director de L'Obra Apostòlica del Camí Ignasià, i Chris Lowney.

La Santa Seu ha concedit, a més, indulgència als pelegrins que acudeixin als santuaris de Loiola i Manresa durant el Jubileu, i compleixin les condicions habituals establertes per als jubileus. Així ho ha comunicat el cardenal Mauro Piacenza, penitenciari Major de la Santa Seu, responnent a les sol·licituds del P. Provincial de la Companyia de Jesús a Espanya, Francisco José Ruiz Pérez, i els bisbes de Sant Sebastià, Mons. José Ignacio Munilla, i de Vic, Mons. Romà Casanova, a les diòcesis dels quals es troben els dos santuaris ignasians que són punt d'inici i final del Camí Ignasià: Loiola i Manresa.

Girona

Riudarenes inaugura una capella per a les seves màrtirs

Està dedicada a les germanes Carme, Rosa i Magdalena Fradera

Víctor Gay
Riudarenes

El segon diumenge d'agost la parròquia de Riudarenes inaugura una capella de la seva església a les germanes Carme, Rosa i Magdalena Fradera Ferragutcasas, totes tres religioses Missioneres del Cor de Maria, màrtirs de la fe a l'esclat de la guerra civil que van ser beatificades el 28 d'octubre del 2007 a Roma. Fins ara a la seva parròquia no hi tenien cap testimoni de memòria, malgrat la devoció popular que es manifesta a l'entorn d'aquestes tres religioses nascudes en el si d'una família prou coneguda i present a la població.

Un cruent martiri

En la llarga llista de persones, preveres, religiosos, religioses, seminaristes i laics que donaren testimoni de la seva fe fins a l'extrem a la diòcesi gironina i arreu del país, són pocs els casos en què tres germanes biològiques assolissin el martiri.

Les germanes Fradera Ferragutcasas, membres d'una família pagesa nombrosa i de fondes arrels cristianes en aquesta població de la Selva, es van integrar a les comunitats de les

Missioneres del Cor de Maria. Aquest institut va ser fundat pel prevere diocesà d'Olot, Joaquim Masmitjà, i té una àmplia implantació a les diòcesis catalanes i del sud de França. Les tres germanes nascudes els anys 1895, 1900 i 1905, es van integrar a les Missioneres a l'entorn de 1924 i es van dedicar a l'ensenyament.

El juliol del 1936 formaven part de les comunitats de Cassà de la Selva, Santa Coloma de Farners i Mataró. Recollides a casa seva a Riudarenes, on van ser localitzades a finals de setembre del mateix any. Ja sabien el risc que corrien i havien avisat els seus familiars: «Si vénen per nosaltres, obriu-los, estem disposades a morir per Crist.»

Segons consta en les actes martirials, el seu martiri va ser especialment cruent, culminant en un punt conegut com la Creu de Lloret, a la carretera d'accés a aquesta població des de Vidreres, on després de ser vexades van ser assassinades, el dia 27 de setembre.

Testimoni i memòria a la seva parròquia

Desd'ara la parròquia de Riudarenes tindrà aquesta capella, que s'inaugura

Carme, Rosa i Magdalena eren Missioneres del Cor de Maria.

Les germanes Fradera eren unes noies senzilles, models de fe i, per tant d'amor i de perdó

Monòlit a la Creu de Lloret que fa memòria del martiri de les beates germanes Fradera.

Pelegrinatge jove a Terra Santa

Redacció / Girona

Una trentena de persones, la majoria joves, vingudes de diverses parròquies de la diòcesi de Girona han participat durant la segona setmana de juliol en el pelegrinatge a Terra Santa organitzat per la delegació de Joves del Bisbat de Girona.

Han seguit les petjades de Jesús i els llocs on va predicar, guarir, fer miracles... i on va donar la vida. De la mà d'un frare franciscà han visitat Natzaret, Tiberiades, Betlem o Jerusalem. Una de les coses més viscudes i més emotives, segons han comentat, va ser l'eucaristia celebrada al bell mig del mar de Galilea.

en el decurs d'un acte presidit pel bisbe Francesc, amb la presència de la superiora general de les Missioneres del Cor de Maria, Pilar Las-

corz. En unes declaracions a *Catalunya Cristiana*, la superiora general ens deia que les tres germanes beates «són models de fe i, per tant d'amor i de perdó. Les germanes Fradera eren unes noies senzilles, abans de formar part de la nostra comunitat, ajudaven a la llar i a les tasques de pastura i de repartiment de la llet a Santa Coloma, on coneixerien les Missioneres i on es desvetllà la seva vocació».

Quan les tres germanes van ser beatificades, molts fidels de Riudarenes van anar a Roma, però mancava

aquest testimoni local, ja que es tracta d'una família coneguda i estimada que en cap moment ha fet bandera d'aquells fets i sempre han insistit en el perdó a tots els que van participar en el cruent martiri, tal com es recull en les actes i altres documents inclosos en el procés de beatificació.

Com ha recordat el bisbe Francesc en anunciar la propera beatificació de tres religioses més, aquestes de l'Institut de Sant Josep de Girona, el dia 5 a la catedral, «els màrtirs ens conviden a la conversió».

Sor Genoveva, tendresa en l'atenció social

Mijail Acosta
Director de la
Fundació Acol·lida
i Esperança

El 17 de juliol passat va morir, als 91 anys, Sor Genoveva Masip, religiosa de la Companyia de les Filles de la Caritat de Sant Vicenç de Paül. Dona forta i carismàtica que decidí centrar la seva vocació en l'acompanyament i atenció a les persones més marginades de la nostra societat. Era especialment coneguda al barri de la Barceloneta on des del 1979 va posar en marxa, juntament amb les seves germanes de comunitat, l'Obra Social Santa Lluïsa de Marillac, espai que de forma ininterrompuda durant tots aquests anys ha acollit persones amb problemes d'addiccions, homes i dones que vivien al carrer, a vegades per pura pobresa, d'altres perquè patien patologies de salut mental, també persones que a finals dels vuitanta morien de sida, o famílies desestructurades on l'exclusió social sembla enquistada des de generacions...

Sor Genoveva, al seu senzill despatx, va rebre, escoltar, abraçar i oferir ajuda quan podia a tantes i tantes persones que dubto que ens les puguem arribar a imaginar. A les nits escrivia cartes a persones que eren a presó i a les quals visitava i seguia, tractant d'infondre esperança i una mica de calidesa als més perduts i oblidats.

No sóc la persona més adequada per escriure un obituari de la seva persona i obra. Ni ho pretenc. Però sí que sento la necessitat de compartir algunes reflexions que em suscita la seva mort i que crec que hi ha referents a la vida que no hauriem d'oblidar; simplement perquè ens han ajudat a ser millors persones o han il·luminat el difícil camí de l'existència.

D'altra banda, l'entitat de la qual formo part, la Fundació Acol·lida i Esperança va néixer com a fruit del

testimoni i sota la influència de Sor Genoveva. Des del 1993 hem anat obrint centres d'acollida, serveis d'atenció i projectes d'inserció sociolaboral per a persones que pateixen exclusió social..., intentant seguir l'empremta i donant continuïtat a la missió, visió i valors que vam descobrir a l'Obra Social Santa Lluïsa de Marillac que liderava Sor Genoveva.

Del gran llegat que ens deixa a tantes persones que la vam conèixer i tractar, m'agradaria destacar tres aspectes que sento com a fonament de tota la seva obra.

El primer és fàcil d'explicar, però d'una contundència difícil de trobar: era una dona compromesa i coherent. Radicalment compromesa amb el seu entorn i amb les persones. I coherent amb la seva opció vital.

El segon aspecte era la seva fe in-

Va saber conjuminar la denúncia, la fermesa, l'acolliment... amb una gran dosi de tendresa. Això la feia tan especial, tan radiant!

tava amb el màxim interès, respecte i apel·lant al seu fons inviolable de dignitat humana.

I finalment vull destacar un tercer aspecte; potser el més singular: la tendresa. Singular perquè tal vegada marca la diferència. Tinc la sort de conèixer moltes bones persones que es dediquen al camp social. Grans professionals dels quals anem aprenent, religiosos i religioses entregats, voluntaris d'una gran diversitat ideològica..., realment una rica realitat de generositat, vocació, i professionalitat que et reconcilia amb altres cares més fosques de la condició humana. Certament en l'àmbit de l'atenció social trobem actualment valors molt potents: la justícia, la transformació, la participació, el respecte, l'autonomia... Però la tendresa és una *rara avis*.

Sor Genoveva va saber conjuminar la denúncia, la fermesa, l'acolliment, els acompanyaments... amb una gran dosi de tendresa. I probablement això la feia tan especial, tan radiant! Tant de bo que aquesta sigui la part del seu llegat en què posem més interès a recordar i seguir.

I en aquest senzill text de reconeixement goso fer una darrera afirmació. Ningú no creix, brilla, serveix, resisteix... per si sol. Sor Genoveva va estar sempre sostinguda des de la seva comunitat de germanes i vivint un ple sentit de pertinença a la Congregació de les Filles de la Caritat.

Gràcies per haver fet possible que a través de Sor Genoveva entenguéssim una mica més aquesta opció preferencial pels «pobres» que tan inspiradorament proposava sant Vicenç de Paül!

**Tradició i qualitat al
servei de l'hostaleria
des de 1880**

Venda
T 93 318 14 95
F 93 412 44 45
Roger de Llúria, 12-14
08010 Barcelona

Lloguer
T 93 308 01 04
F 93 308 71 93
Pg. de la Verneda, 150
08030 Barcelona

CASA GAY S.A.

www.casagay.com

destructible. Fe en el Déu de Jesucrist. Fe en un Déu que sentia com a Pare bondadós i misericordiós. I aquesta fe la portà a saber descobrir sempre la dignitat de tota persona. Per molt borratxa, col·locada o desvalguda que estigués la persona que arribava a l'Obra Social o per molt condemnable que fos el delictes comès pel pres al qual escrivia, Sor Genoveva el trac-

«Cal posar avui una especial cura en l'ètica professional»

Dr. Josep Maria Garrell, rector de la Universitat Ramon Llull

Anna Tosca

Del 13 al 17 de juliol va tenir lloc a Melbourne (Austràlia) l'assemblea general de la Federació Internacional d'Universitats Catòliques (FIUC). La reunió, que es fa cada tres anys, va congrega més de 200 delegats procedents de països d'arreu del món. En parlem amb el Dr. Josep Maria Garrell i Guiu, rector de la Universitat Ramon Llull, que hi va participar.

Què es debat en aquestes reunions?

Deixant de banda els aspectes administratius de la federació, que consisteixen en l'aprovació dels comptes i l'elecció de la junta directiva pels propers tres anys, les reunions es dediquen a tractar alguna temàtica universitària que decideix el comitè organitzador uns dos anys abans. De fet, la FIUC té un observatori de tendències que és el que proposa els temes de debat. En aquesta edició es va treballar el tema dels valors de l'humanisme cristià en les universitats d'avui dia i en un món canviant per la globalització.

Els temps canvien i els valors perduren?

Efectivament, aquest va ser el tema central de les sessions. És una oportunitat única per analitzar de manera conjunta, i amb persones d'arreu del món, les diferents tendències i preocupacions en les universitats sobre un tema tan sensible com és la formació de les persones. Probablement no totes les universitats es proposen la formació de les persones més enllà de l'estricta formació acadèmica, però les universitats que ens inspirem en els valors de l'humanisme cristià ens hem de proposar que els nostres graduats tinguin uns codis de conducta humana i professional molt especials, i que no han de ser res més que una manera d'exercir les seves professions des del respecte més profund a la persona. De fet, en la sessió de cloenda, el professor Yves Pollet de la Universitat de Namur a Bèlgica, deia que una universitat cristiana «assolirà la seva missió en la mesura que sàpiga transformar els valors de l'humanisme cristià en la formació de persones».

S'observa una crisi dels valors tradicionals a escala mundial?

Pel que aquests dies s'ha pogut observar, podríem dir que hi ha una crisi en el sentit que hi ha un canvi. La major part de les societats mundials han anat perdent el seu aïllament gràcies a les comunicacions i la mobilitat, en definitiva, s'estan globalitzant. I en la mesura que les societats es barregen, els seus valors es transformen. En el món occidental s'observa un augment de l'individualisme i, en certa mesura, d'allò que en podríem dir «el tot s'hi val». Quan parlem de la formació d'universitaris, que seran els que lideraran les societats del futur, cal tenir

«Només des de la primera línia universitària mundial, les universitats catòliques podran influir en la transmissió dels valors de l'humanisme cristià»

molta cura que hagin desenvolupat uns principis ètics fonamentals que els portin a buscar el bé comú, des de la justícia i el respecte cap als altres. En un món globalitzat i tecnificat, les possibilitats que la nostra conducta pugui afectar un gran nombre de persones és molt gran. Alhora, hi ha països i societats que, com que estan tancades en elles mateixes, són més vulnerables que mai a aquest món canviant. I en aquest sentit les seves universitats han de ser agents d'obertura.

I què creu que hi poden fer les universitats?

Jo crec que molt, tot i que no pas tot, perquè els universitaris ja han estat educats en un entorn familiar i escolar durant molts anys. Arribats a aquest punt crec que més enllà, insisteixo, de formar acadèmicament de la millor manera possible, cal posar una especial cura en l'ètica professional. En el nostre cas, en una ètica inspirada en els valors —potser millor dit,

virtuts— de l'humanisme cristià. El mateix lema de la Universitat Ramon Llull recull amb molt poques paraules aquesta idea: «Ser i Saber.»

És compatible fer aquesta tasca en unes universitats que són comparades per moltes coses i especialment per la seva activitat de recerca?

Ha de ser-ho i, de fet, ho és! Certament els rànquings universitaris a escala mundial només es basen en l'activitat de recerca que fem les universitats, i fins i tot només en el seu volum total, sense tenir gaire present la mida relativa de cada universitat. Posats a ser parcials, aquests rànquings ni tenen present l'activitat docent, ni la inserció professional, ni l'opinió dels ocupadors, ni —òbviament— el nivell de responsabilitat social de les institucions i dels seus graduats. Precisament en la conferència inaugural, el professor i jesuïta Mike Garanzini, de la Loyola University de Chicago als Estats Units, feia una reflexió sobre l'extrema necessitat que les universitats catòliques siguin competitives en els estàndards de reputació internacional, i molt especialment en recerca, per la qual cosa han d'acollir els millors alumnes i professors independentment dels seus orígens. Exigint de tots, lògicament, respecte cap a la identitat de la universitat que els acull, i demanant també la màxima competència professional i acadèmica. El professor Garanzini deia que només així, des de la primera línia universitària mundial, les universitats catòliques podran influir en la transmissió dels valors de l'humanisme cristià.

En unes universitats cada cop més globalitzades, hi ha problemes de diàleg intercultural o interreligiós?

Precisament se'm va demanar de moderar la sessió dedicada a aquest aspecte, i la veritat és que va ser molt interessant. Responent a la seva pregunta li he de dir que ningú no va reportar problemes, la qual cosa no vol dir que no n'hi hagi, especialment en països que viuen conflictes. Justament una de les conclusions de la sessió va ser la de proposar la realització d'un estudi que ho descrigui i que classifiqui les millors pràctiques que es fan al respecte per tal que d'altres les puguin aplicar. És curiós observar com en societats on la religió no es viu en l'esfera pública com la nostra, i molt interculturals a nivell universitari, no hi ha cap problema de convivència. Tampoc n'hi ha en països com ara Colòmbia, on els universitaris són «monocolors» pel que fa a cultura i religió. No obstant això, en un lloc i en l'altre, hi acostuma a haver respecte però desconexió de les altres realitats. En canvi, en països com ara el Brasil o el Perú, amb programes molt extensos per fer arribar l'ensenyament universitari a les poblacions indígenes, hi ha experiències molt interessants de foment del coneixement i reconeixement mutu que han eliminat les potencials fonts de conflictes.

És evident que cal aprendre de tothom...

Precisament reunions com aquesta donen una magnífica oportunitat d'escoltar experiències de primera mà, de compartir-les i d'aprendre els uns dels altres.

Tolstoi cristià per a grans i petits

El grup Bufanúvols presenta el conte rus «Mikhail i les tres preguntes»

Samuel Gutiérrez

«Quan expliques un conte és molt important saber quin és l'ensenyament que vols transmetre... Perquè, vulguis o no, sempre transmetes un missatge i uns valors.» Qui parla així és un home que fa més de 30 anys que es dedica a explicar contes per a grans i petits. Pau Tarruell, del grup Bufanúvols, és un veterà de l'animació familiar. Contacontes de professió... i també de vocació. Però un contacontes ben singular, perquè també és músic i una mica dansaire. Juntament amb la seva dona, Carmina Mas, es dedica a explicar històries i ensenyar danses, mentre contagia, encara que els espectadors no se'n adonin, els valors de l'Evangeli.

Cada conte és, per a Pau Tarruell, com un tresor ple de sorpreses... Un tresor, però, que s'ha de descobrir i no sempre és fàcil. Aquest és un dels objectius del grup Bufanúvols: acompanyar l'espectador, ja sigui gran o petit, en la descoberta del missatge i cor de cada conte. Per això és molt important que ells mateixos hagin viscut abans, amb il·lusió, aquesta descoberta. Un dels últims tresors que han trobat és una edició en català, del 1903, d'un conte rus d'inspiració cristiana molt poc conegut. Es titula *Lo que fa viure els homes* i és obra de l'escriptor rus Lev Tolstoi. Va ser la Carmina qui, amb intuïció femenina, va insistir a fer-ne una versió musical i així va sorgir, poc després, l'espectacle familiar *Mikhail i les tres preguntes*. «És la història d'un àngel tocat d'amor —expliquen tots dos—, que ensenya als homes que el sentit de la nostra vida és donar-la cada dia».

Donar la vida

Quin és el sentit de les nostres vides? Aquesta és la gran pregunta que, amb més o menys consciència, ens acompanya sempre al llarg de la nostra existència. I és la pregunta clau d'un conte que, tot i la seva densitat, farà les delícies de tota la família.

A través de la música i la

Bufanúvols representarà «Mikhail i les tres preguntes» a les Festes de Gràcia. El 17 d'agost, a les 18.30 h, a la plaça del Diamant.
Més informació: www.bufanuvols.net.

dansa, *Mikhail i les tres preguntes* narra la història del sàbater Semèn i de la seva dona. Tot i els esforços i la bona fe, no han pogut reunir els diners per fer-se un abric amb el qual passar el cru hivern rus. Però aviat trobaran algú encara més pobre... Què faran? Passaran de llarg? O l'acolliran a casa seva? En Semèn i la seva dona confiaran en aquell misteriós nouvingut, en Mikhail. A canvi, ell els plantejarà tres preguntes enigmàtiques. Només descobrint les tres respostes podran saber què és el que fa viure els homes.

«Aquest conte té una gran profunditat i genera entre el públic molta expectació —confessa Carmina Mas—. És impressionant el silenci que es fa davant de les tres preguntes que formula en Mikhail. No havia vist mai tant d'interès!» Què hi ha dins del nostre cor? Què no se'n és donat a saber? Quin és el sentit de les nostres vides?... La resposta a aquestes tres preguntes és un missatge d'amor i de pau que ve del mateix cel... Perquè en Mikhail, en realitat, és un «àngel tocat d'amor». «Tolstoi insisteix molt que la felicitat es troba en la gent senzilla, com en aquests personatges —afirma Tarruell—. L'autor rus, convers, era un entusiasta de l'Evangeli. I no suportava les riqueses... ell, que havia estat tan ric!»

Durant el darrer any el grup Bufanúvols ha pogut interpretar aquest conte en escenaris ben diversos i sempre amb una acollida ben reeixida. «Hem fet una adaptació per a tots els públics i crec que l'hem clavat», assegura orgullós el pare de la criatura. El ritme de les cançons, l'alegria dels balls, el bon humor amb el qual els artistes expliquen la història... fan d'aquest espectacle familiar una bona oportunitat de conèixer i gaudir del Tolstoi cristià. «Fa un any que fem aquest espectacle i encara avui ens emocionem —acaben dient la Carmina i el Pau—. És un conte misteriós, amb molta força i un missatge emmarcat clarament en la línia del papa Francesc.»

PAU TARRUELL:

«És la història d'un àngel tocat d'amor, que ensenya als homes que el sentit de la nostra vida és donar-la cada dia»

CARMINA MAS:

«És impressionant el silenci que es fa davant de les tres preguntes que formula en Mikhail. Noo havia vist mai tant d'interès!»

Enraonar sobre el beat Pere Tarrés (54)

Estudi sobre la personalitat del Dr. Tarrés

En la publicació *RADAR* de la Federació de Cristians de Catalunya va aparèixer, ja fa anys, un escrit signat pel Dr. Dídac Parellada sobre la personalitat del beat Dr. Pere Tarrés. És una radiografia perfecta feta per un tècnic que, per la seva especialitat mèdica, identifica les reaccions dels humans i que per la seva coneixença de les activitats de la Federació veia com actuava i reaccionava el Dr. Tarrés davant dels fets.

Aquí indicarem els punts principals que més assenyalen el fons de la psique de l'estudiat.

—Integritat i rectitud. No era un home "doble" sinó enter, sense contradiccions entre el que pensava, el que feia i allò que deia. La seva conducta era una línia recta.

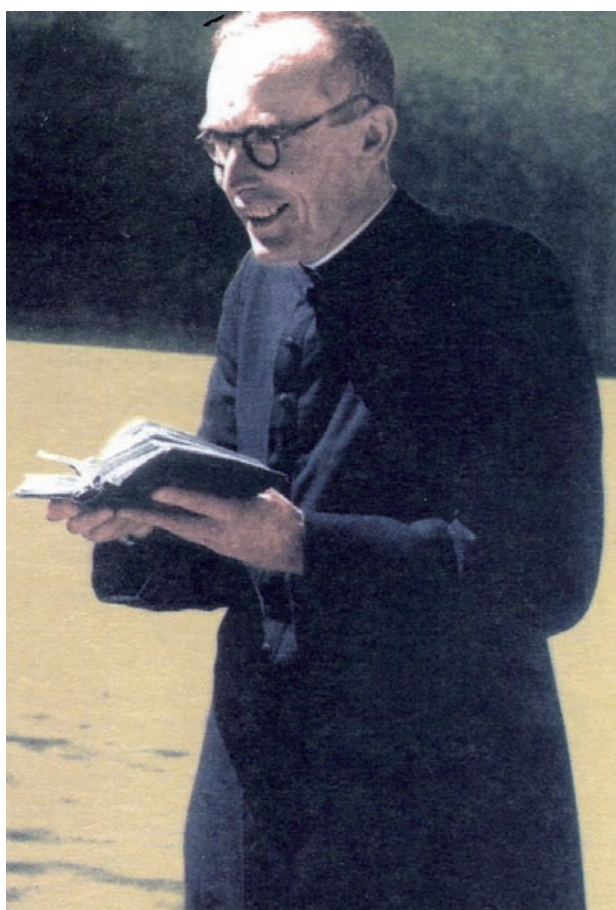
—La voluntat en el compliment de les seves conviccions. Aquestes eren sòlides com una roca immòvil i àmpliament argumentades; complia al peu de la lletra el que les seves conviccions li dictaven i el seu bon sentit li feia entendre com a més convenient, amb sacrifici i amb una decisió sense reserves. En més d'una ocasió havia pogut comprovar l'energia que demostrava per obrir camí o per resoldre resistències nascudes de personalismes o d'arguments equivocats de "capelletes". Semblava estrany que, malgrat la seva cortesia i fins la seva delicadesa de caràcter, no afluixava ni callava alguna ve-

ritat quan es tractava d'aclarir les coses i col·locar-les al seu lloc per tirar endavant. El seu aspecte, a vegades místic, no va ser mai una passivitat.

—Idealisme realista. No va ser mai un idealista passiu o inútil sinó un idealista que portava sempre a l'acció, planificada; calculava les dificultats i cercava els mitjans necessaris per superar-les i convertir les seves aspiracions en realitats.

—El goig. La seva alegria era estimulante per adversa que fos la situació. Sempre sabia veure confiadament un camí obert. Era enemic de tot pessimisme, ja que la seva confiança en Déu li donava a entendre que amb la seva ajuda tot era possible. El seu optimisme era fill de la Providència i també de la certesa que el treball ben fet mai no és estèril.

—El desprendiment. Diria que l'impacte tan extraordinari que provocava el Dr. Tarrés era perquè juntament amb la seva figura, totalment

excepcional i lluminosa de virtuts, t'adonaves del seu absolut desinterès personal. Tots sabíem que per a ell només importava allò que creia que era un deure o una conveniència col·lectiva i llavors ho sacrificava tot. Un home així certament convenia.

—La capacitat de convivència i el coneixement de les persones. El seu tracte era cordial envers tothom, però tenia l'habilitat necessària per saber en qui podia confiar, coneixent com coneixia la naturalesa humana. Era integrador de grups i unia les voluntats i els entusiasmes envers causes nobles.

—Entusiasta. Era objectiu a l'hora de reflexionar, observar i prendre mides, però un cop decidit el pla es manifestava tan segur i entusiasta que ho encomanava. No era un entusiasma passatger ni d'un moment, sinó d'una continuïtat permanent.

—Disponibilitat. Feia la impressió que estava sempre per damunt del cansament i del seu horari tan ple. Era un mestre en la distribució del temps. Cronometrava els minuts per ser puntual en cada lloc on actuava. La seva entrega era total encara que robés temps a la son.

—El cristianisme. Semblava substancial en ell, era la seva vida. Creia en la pregària, en la puresa i en la caritat. El seu afany d'estendre la fe va cristal·litzar en el sacerdoti. En cada una de les facetes de la seva vida (metge, apòstol seglar i sacerdot) hi posà tota la seva ànima exercitant-les d'una manera exemplar i guiat per la seva fe, que guardava en el seu interior com la inspiradora i la força del seu actuar, amb una fidelitat a tota prova.

JAUME SIDERA i PLANA
Óscar Romero: «Que la meva sang sigui llavor de llibertat»
Editorial Claret, 2015, 108 pàg.

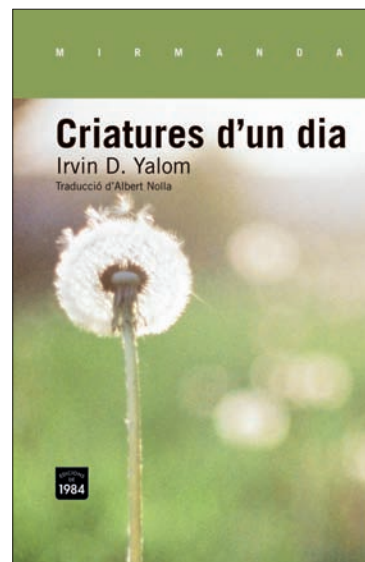
El beat Òscar Romero va ser signe de contradicció enmig d'un món sacsejat per la violència del poder constituït i per les forces que hi lluitaven en contra. Fidel a la Paraula de Déu i a la Doctrina Social de l'Església, fou víctima d'una bala assassina, que se l'endugué justament quan es disposava a fer l'ofrena del pa i del vi de l'Eucaristia. Era el Pastor que oferia la vida pels seus. Com Jesús.

JOSÉ ANTONIO GOÑI
Les diverses Esglésies i comunitats cristianes
Centre de Pastoral Litúrgica, 2015, 132 pàg.

La unitat de les Esglésies és un dels grans reptes que tenim pendents els qui creiem en Jesucrist per fer creïble davant del món la nostra fe. Si no volem viure d'esquena a aquesta situació, un primer pas que ens cal fer és mirar de conèixer la realitat. Aquest llibre ens hi ajuda, atès que ens ofereix una panoràmica de les diverses Esglésies i comunitats cristianes, així com els motius de les divisions.

IRVIN D. YALOM
Criatures d'un dia
Edicions de 1984, 2015, 270 pàg.

En aquest nou recull de relats, Irvin D. Yalom descriu la lluita interna dels éssers humans per assumir els dos grans reptes de l'existència: el de donar significat a la vida i el d'afrontar el seu inevitable final. El llibre parla sobre les dificultats de la vida humana, i també una celebració d'alguns dels millors fruits —l'amor, la família i l'amistat— que aquesta vida ens pot donar.

ERNST HAFFNER
La banda de Berlín. Germans de sang
Edicions La Campana, 2015, 214

El 1932 el periodista Ernst Haffner va escriure el reportatge *La banda de Berlín. Germans de sang*. Un any més tard els nazis el van prohibir i bona part de l'edició va anar a parar a la foguera. L'autor s'endinsa en l'il·lícit món dels baixos fons i descriu com els protagonistes es mouen d'un delictes al següent, lluitant junts per sobreviure a la pobresa del Berlín dels anys trenta.

Crítica literària

La ironia de John Fante

A *l'oest de Roma* és una novel·la escrita per l'escriptor nord-americà John Fante, considerat un escriptor maleït. En vida no es va poder guanyar la vida com a escriptor, però en mort la seva obra ha estat molt valorada. Nascut als Estats Units en el si d'una família italiana, va estudiar a la Universitat de Colorado i va treballar com a guionista a Hollywood i va dedicar-se a escriure, si bé no va rebre un ple reconeixement després de la seva mort.

Les obres de Fante les hem d'emmarcar dins del corrent literari estatunidenc conegut amb el nom de *realisme brut*, caracteritzat per la tendència a la sobrietat, la precisió i una parquedat extrema en l'ús de les paraules pel que fa a la descripció. I això és el que fa l'escriptor americà a *l'Oest de Roma*, retratar personatges vulgars i corrents que porten vides convencionals, incapaços de comunicar-se entre si: el protagonista d'aquesta novel·la és Henry Molise, un escriptor de novel·les que va tenir el seu moment de glòria, però que ara viu amargat, d'una banda, perquè la seva vida professional s'ha estancat i,

JOHN FANTE
A l'oest de Roma
Traducció de Martí Sales
Edicions de 1984, 2014, 192 pàg.

de l'altra, perquè la seva vida personal és també desastrosa. Pidola guions de sèries comercials i la seva família no l'entén: ni la seva dona, ni la seva filla, que només li demana calés, ni el seu gendre, que se li fum el whisky bo, ni els seus tres altres fills, que no paren de torturar-lo a còpia de disgustos. A ell, que hauria preferit no tenir fills!

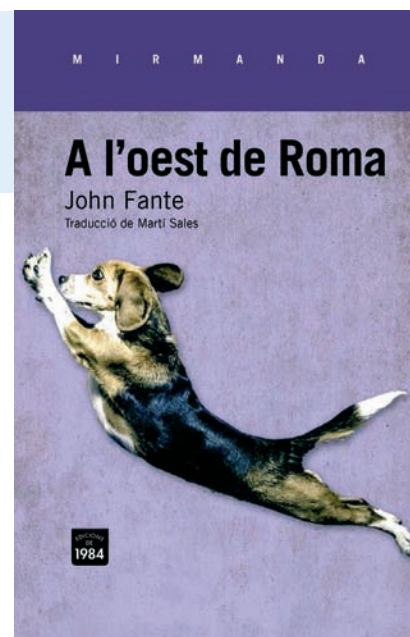
I quan les relacions familiars no podien anar a pitjor, apareix l'Idiota, un gos marica que Molise acull després de trobar-se'l abandonat al carrer. Si per al nostre protagonista, aquest gos es converteix en un amic inseparable, per a la seva dona, la Harriet, significa la fi d'una relació que ja porta estancada molt de temps, cosa que s'acaba evidenciant amb l'emancipació dels fills: «Vam encendre les espelmes i vam seure al funeral, amb el taüt de lasanya entre tots dos. No hi va haver

plors desmesurats ni mostres de dolor. En aquell moment ens necessitàvem l'un a l'altra i restàvem, valents, en silenci» (pàg. 65).

Per escapar, doncs, d'aquesta amargor, Molise refugia els seus pensaments en Roma, la salvació de tots els seus mals, la seva terra promesa: «Què collons hi feia, en aquest petit planeta? ¿Cinquanta-cinc anys per a això? Era absurd. ¿A quant estava Roma? ¿Dotze hores? Nàpols també era bonic. Positano. Ischia. ¿Era aquest, el final de la meua vida, en una casa en forma de i grega a Point Dume? No m'ho podia creure. Déu em prenia el pèl» (pàg. 75).

A *l'oest de Roma* el lector hi trobarà, doncs, la ironia i sornegueria pròpies de l'autor nord-americà barrejades amb la cruesa d'una realitat que no és la que ni el mateix prota-

Griselda Oliver i Alabau
Llicenciada en Filologia Clàssica

gonista esperava. John Fante ens fa retrobar-nos amb el que ningú no vol plantar cara: aquella vida de la que tots volem escapar, i a la qual fins i tot el mateix Fante, segurament, es va haver d'afrontar.

Crítica teatral

Una obra amb quatre personatges a la deriva

«CLOACA», de Maria Goos.
ADAPTACIÓ: de Roger Pera.
DIRECCIÓ: Òscar Molina.
INTÈRPRETS: Xavi Casan, Ramon Godino, Miquel Sitjar, Pep Papell i Konstantina Titkova.
VERSUS TEATRE, Barcelona.
Fins al 13 de setembre.

L'obra es va veure per primera vegada a Catalunya, en versió espanyola, dirigida per Josep Maria Mestres, fa deu anys, al Teatre Goya. Aleshores, des del 2006 que circulava per diversos escenaris, es va titular *Baraka*, un nom de filiació àrab que té diverses definicions.

L'autora Maria Goos (Breda, Països Baixos, 1956) va escriure *Cloaca* —aquest és el seu títol original i el de la versió cinematogràfica posterior dirigida per Willem van de Sande— l'any 2002 per a una companyia holandesa, Het Toneel Speelt, però arran de l'estrena el 2004 al The Old Vic de Londres, sota la direcció de Kevin Spacey, l'obra es va convertir de seguida en un best-seller internacional.

Cloaca és una obra difícil de portar a escena. La dificultat parteix de la mateixa autoria perquè els quatre personatges masculins —vells amics de joventut— van a la deriva i difícilment

es troben. L'anècdota de fons que els reuneix són uns quants quadres —quatre teles aparentment sense valor rebutjades en diverses exposicions oficials— acumulades o custodiades a casa seva per un funcionari de l'Ajuntament com a compensació pels més de vint anys de servei. Però les teles, que sobtadament van pujar de cotització quan el pintor es va morir, s'han de tornar a l'Ajuntament i, quan el funcionari rep la reclamació, la desesperació s'apodera d'ell perquè la meitat ja les

ha passat pel folre de la cartera.

Fins aquí la sinopsi. Però la versió i adaptació catalana de *Cloaca*, que signa Roger Pera, en la seva estrena el mes de febrer —ara hi tornen en reposició d'estiu— va sortir de mare i s'excedia per tots els costats. Per la durada, anunciada en una hora quaranta —l'actual— i convertida, amb un entreacte, en gairebé dues hores i mitja. S'excedia també pel registre interpretatiu —a tots ells els hem vist en altres ocasions amb actuacions més

afortunades—, un registre de to pujat alterat que confonia i frenava la bona recepció de la trama i que aigualia el perfil de cadascun dels personatges.

I s'excedia per fer tan visceral tots els asos que l'obra amaga a la màniga: l'homosexualitat d'un dels personatges (Xavi Casan), la bogeria d'un altre (Miquel Sitjar), l'afany de poder des de la mediocritat d'un tercer (Ramon Godino) i la pedanteria artística d'un director teatral a punt d'estrena (Pep Papell).

El muntatge té una banda sonora musical original —per cert, a l'anterior *Baraka* frivoltzaven amb el Raphael més jove— que compta amb l'aportació original de Malacara & Wilson Band, i una il·luminació de colors que en alguns moments sembla que la sala estigui a punt de ser una pista de discoteca.

Sort d'una escena, ja a la segona part, que desvetlla l'auditori quan apareix l'actriu Konstantina Titkova, en un paper de *stripper*, contractada per tres dels amics per donar una sorpresa al quart, l'aspirant a un càrrec polític de govern. Una escena que sembla que sigui d'una obra dins de l'obra que, per l'origen de l'actriu —búlgara però formada artísticament en escoles catalanes—, es desenvolupa en llengua búlgara, cosa que, per als que no saben aquesta llengua de l'Est, es fa deliciosament tan incomprensible com suggeridora. Pel contingut de l'obra, la companyia no recomana l'espectacle a menors de 16 anys. Un avis prudent, poc habitual en teatre.

Andreu Sotorra
Escriptor i periodista
col·laborador de Ràdio Estel
andreusotorra@gmail.com

AGOST ÉS EL MES CONSAGRAT AL PURÍSSIM COR DE MARIA

BARCELONA

- **CONCERT DE MÚSICA.— Dissabte 15 d'agost**, a la catedral de Barcelona, *Cantada pel quartet de xantres del Cor Francesc Valls*. Kyrie de la missa octavi toni, d'Orlando Lasso; Ave Maria, de Victoria; Tantum Ergo a 4, anònim del segle XVI (dels franciscans de Còrsega); Salve Regina, princesa, anònim del segle XVI (del Misteri d'Elx).
- **FESTA DE L'ASSUMPTA.—** La basílica de la Puríssima Concepció, celebra el **15 d'agost**, l'Assumpció de Maria, la seva segona festa major. El divendres 14, es col·loca al mig del temple la imatge de talla de la Mare de Déu Adormida. A les 17.30 h, celebració comunitària de la Penitència. A les 19 h, primeres vespres solemnes. El dissabte 15 d'agost, a les 11.30 h, eucaristia concelebrada amb predicació de Mn. Ramon Corts. A les 19 h, processó pel claustre i segones vespres solemnes. c/ Aragó, 299 - Barcelona. Tel. 934 576 552.

- **MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUEL·LES.— Del 21 al 26 d'agost**, recés d'estiu, *Ens ha escollit abans de crear el món, resseguint la carta*

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

- Perquè els que col·laboren en el camp del voluntariat es lliurin amb generositat al servei dels necessitats.
- Perquè, sortint de nosaltres mateixos, sapiguem fer-nos propers dels que es troben a les perifèries de les relacions humanes i socials.

als Efesis, acompanya Conxa Adell i Cardellach, monja benedictina. Termini d'inscripció fins al 17 d'agost. Preu 235 euros: matrícula 55, allotjament, 180. Més informació: c/ Anglès, 55 - Barcelona. Tel. 682 705 003, conxadell@gmail.com.

- **EXERCICIS ESPIRITUALS.—** Dels Grups d'Oració i Amistat durant el mes d'agost. En règim de silenci i oberts a tothom. Direcció: Mn. Joan Güell. Tema: espiritualitat de santa Teresa de Jesús. Lloc: Casa d'Espiritualitat Maria Immaculada (Tiana). **Del 24 al 28 d'agost**. Tel. 932 181 005.
- **SANT JOAN MARIA VIANNEY.—** De l'**11 al 14 de setembre**, pelegrinatge a Lourdes. Preu: 240 euros per persona. (Suplement de 45 euros per habitació individual.) Més informació i inscripcions al despatx parroquial, c/ Melcior de Palau, 56-60 de Barcelona. Tel. 933 391 439.

LLEIDA

- **EXERCICIS ESPIRITUALS.—** Del **diumenge 23 al dissabte 29 d'agost**, exercicis espirituals per a preveres. *El servei a la comunitat font d'espiritualitat presbiteral*, a càrrec de Pepe Baena, prevere del Pradó. Col·legi Claver de Raïmat, finca Vallfonda (ctra d'Oscà km 107). Preu: pensió completa, 34 euros més despeses comunitàries. Tel. 973 724 111.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

- **ROMIATGE.— Dijous 27 d'agost**, romiatge a l'ermita de la Mare de Déu de Bruguers. A les 18 h, es pujarà a l'ermita, resant una part del rosari. A les 19 h, l'eucaristia i, per acabar, els misteris de l'llum, lletanies i cant de la Salve a la Mare de Déu. Al final, es repartiran les tradicionals rosquilles i se celebrarà el sopar de germanor. Més informació: Montse: (676 025 442) o Núria (649 479 429).

PUBLICITAT A:

CATALUNYA CRISTIANA
(EDICIÓ SETMANAL)

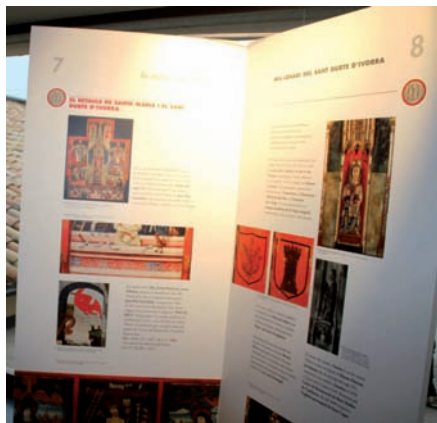
**BUTLLETÍ DE L'ARQUEBISBAT
DE BARCELONA**
(EDICIÓ MENSUAL)

**GUIA DE L'ESGLÉSIA DE
L'ARXIDIÒCESI DE BARCELONA**
(EDICIÓ ANUAL)

RÀDIO ESTEL
24 H. AL DIA

Informeu-vos-en al telèfon: **934 092 810**
Fax: 934 092 775 -
c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69
08014 Barcelona
e-mail: publicitat@catcrist.com

SOLSONA

- **EXPOSICIÓ SOBRE EL SANT DUBTE D'IVORRA.— Fins al 4 d'octubre** es pot visitar al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona l'exposició *In dubio pro Deo, mil·lenari del Sant Dubte d'Ivorra (1010-2010)*. La mostra explica el miracle ocorregut al segle XI a la parròquia d'Ivorra (la Segarra) i fa un repàs a la història del santuari d'aquesta població. També s'hi exposa el debat teològic generat a l'entorn dels prodigis religiosos relacionats amb l'Eucaristia i se'n dona una visió antropològica. Més informació: Museu Diocesà i Comarcal de Solsona, plaça Palau, 1 - 25280 Solsona, tel. 973 482 101, museu@museusolsona.cat.

TARRAGONA

- **III FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA DE POBLET.—** Tindrà lloc **del 14 al**

16 d'agost, sota la direcció de Jordi Savall i amb el lema «Les mil i una nits de músiques». Enguany el festival comptarà amb una nit dedicada a Ramon Llull per commemorar els 700 anys de la seva mort. Les altres estaran dedicades al genocidi armeni, del qual aquest any es commemora el centenari, i a una obra de J. S. Bach: *Ofrena musical*. Més informació: monestir de Poblet, plaça Corona d'Aragó, 11 - 43448 Vimbodí, hostatgeria@poblet.cat.

TERRASSA

- **EXERCICIS ESPIRITUALS PER A HOMES I JOVES.— Del 24 al 29 d'agost**, a la Casa Mare de Déu de Montserrat, situada a Caldes de Montbui. Més informació: tel. 938 654 496 i 697 840 559, cpcrcaldes@gmail.com.

URGELL

- **CONCERT DE CLARINET.—** Dissabte **15 d'agost**, a les 20.00, a l'església de Santa Cecília, de Bolvir de Cerdanya, tindrà lloc un concert de clarinet a càrrec d'Oriol Romaní, mestre clarinetista, amb el lema «Música, font de salut!». Aquest concert està constituït per músiques d'estils ben diversos (J. S. Bach, Claude Debussy, Joaquim Homs, Bernat Vivancos...), precedides per breus comentaris. En un ambient proper, recollit i festiu, cada oient podrà trobar-hi músiques i paraules que l'inspirin. Més informació: oriol@oriolromani.net.

Anuncis per paraules

ADVOCADA especialista en nul·litats matrimonials i separacions. 1a visita gratuïta. Tel. 934 510 707.

AMICS DE LALLAR. S'ofereix companyia a persones grans que viuen soles a Barcelona ciutat, a canvi d'allotjament a estudiants. Reg. Generalitat núm. 503030. Tel. 934 369 651. www.amicsllar.com.

Si voleu anunciar-vos, ompliu la BUTLLETA D'INSERCIÓ a base d'una lletra per quadret, deixant un espai en blanc entre cada paraula i envieu-ho juntament amb un gir postal o xec bancari a CATALUNYA CRISTIANA c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 Barcelona. També podeu fer un ingrés o transferència al número de compte de "la Caixa": 2100 3013 20 2200391741

NOMBRE DE SETMANES x 15 € IMPORT TOTAL

NOM
ADREÇA
POBLACIÓ C. P.
TELÈFON DNI/CIF

Preu per setmana 15 euros (IVA Inclòs)

RESERVAT EL DRET DE PUBLICACIÓ

Des del carrer

Jorge de Vicente ha recorregut amb bicicleta cinc santuaris marians a favor de dos nens malalts

«Sense l'ajuda divina no me n'hauria sortit amb aquesta bogeria»

Samuel Gutiérrez

El Pilar, Torreciutat, Montserrat, Lourdes i Meritxell han estat els cinc santuaris marians que el ciclista amateur Jorge de Vicente ha recorregut recentment a favor de dos nens malalts i les seves famílies. Ruta mariana pels Pirineus, amb ben pocs diners, gairebé com un pelegrí. Aquest jove aragonès és tot cor, apassionat de la bicicleta i de la muntanya. Totes dues passions s'han unit a la seva fe en Déu per ajudar dues famílies en la seva lluita contra malalties rares.

Que t'ha portat a emprendre aquesta exigent ruta mariana solidària?

Vaig descobrir aquesta ruta quan mirava els quilòmetres que hi havia entre Saragossa i Montserrat i em va agradar per la dificultat muntanyenca i el fet que ningú no l'hagués fet mai sencera. Ahora coneixia aquestes dues famílies en dificultats i em vaig proposar ajudar-les. M'agrada que cada repte esportiu vagi unit a un compromís solidari. Al llarg de la ruta venc quilòmetres solidaris i sortejo samarretes i altres objectes simbòlics. El recorregut va culminar amb una festa a Borja, el punt de partida, en què es va recaptar més diners i es van lliurar a les famílies.

Una ruta per cinc santuaris marians. Què representa la Mare de Déu en la teva vida?

No sabia posar-hi paraules... Sóc d'anar al Pilar sempre que puc i sé molt bé que sense l'ajuda divina no me n'hauria sortit, amb aquesta bogeria.

Què suposa el fet d'anar amb bicicleta a un santuari?

A la felicitat que sento quan vaig amb bici, se li ha unit en aquesta aventura una alegria interna que no puc explicar amb paraules. Cada pujada als santuaris tenia alguna cosa especial: n'hi havia que tenia ganes de plorar en veure el que aconseguia;

altres vegades quedava fascinat per la bellesa i la pau que s'hi transmetia... En totes elles la presència mariana feia que em sentís molt protegit.

Dels cinc santuaris visitats, quin et va impressionar més?

Cada santuari tenia alguna cosa especial: Montserrat, la seva bellesa; Torreciutat, el seu silenci; Meritxell, la seva majestuositat i integració en l'entorn; Lourdes, el més gran de tots, i el Pilar, casa meua de tota la vida. Ha estat una experiència preciosa! Em sento privilegiat pel tracte que he rebut. He pogut pregar en cadascun dels santuaris i he estat acollit com abans s'acollia els pelegrins. Ha estat una benedicció!

Per què vas decidir dedicar aquest repte esportiu a favor d'aquests dos nens malalts: en

Diego i l'Hugo?

Déu i la Mare de Déu me'ls van posar en el camí. En Diego és un nen de 4 anys que pateix la síndrome de West. L'Hugo, de 17 mesos, pateix la malaltia de Tay Sach. Les seves famílies necessiten ajuda econòmica per a les teràpies i per a la recerca. En el viatge vaig sobreviure amb pocs diners gràcies a la gratitud de la gent. L'emoció que vaig sentir en arribar-hi no té preu. És la felicitat de fer les coses des del cor sense esperar res a canvi!

Pensant-ho millor

Jesús
Renau
Jesuïta

Opció preferencial pels rics?

Veient com han anat les coses de la dita crisi econòmica d'aquests darrers anys constatem que de fet les grans organitzacions socials, els governs i fins i tot molts partits democràtics, han fet l'opció preferencial pels rics. Cada cop hi ha més rics i també més pobres. Els primers són més i més rics i els pobres augmenten, i hi ha més empobrits en els límits de la misèria.

L'acumulació de diner és el determinant de les gestions, les estratègies i les polítiques. Pagar els deutes, reduir despeses, equilibrar ofertes i demandes, etc. per tal que els poders de les finances arribin a aquella seguretat des de la qual admetin que la sanitat pública, l'ensenyament per a tothom i una certa tolerància pel dret al treball vagin endavant. De la qual cosa sobresortirà un major benestar per a tothom. Aquesta mentalitat ha demostrat ser destructiva.

Les retallades a la sanitat han afectat fonamentalment els sectors més desprotegits de la societat. No ens enganyem. Menys quiròfans funcionant, menys empleats a la sanitat, desaparició de llits, tancament de sales, etc. Què vol dir? L'opció preferencial pels rics garanteix als qui ho puguin pagar clíniques privades, hospitals preparats, quiròfans disponibles... Garanteix als rics una sanitat de qualitat pagada amb els seus diners, que per a això els tenen. Moltes vegades s'ha fet un bon maquillatge. La realitat dels resultats, però, mostra que de fet l'empobriment d'uns ha anat alimentant l'enriquiment d'altres.

El Sant Pare Francesc en *L'alegria de l'Evangeli* ja va dir que aquesta és una economia que mata. L'opció preferencial pels rics ha portat molt de dolor, molta depressió, molta misèria. I això no sols a les classes treballadores sinó també a les mitjanes, que són com la columna vertebral d'un país.

Aquestes són realitats que estem encara vivint. L'opció preferencial pels pobres, per tant, no és únicament un valor religiós —que ho és— sinó una urgent necessitat de cara al bé comú, i no el bé d'una minoria dominant.

Rauxa

Art religiós de la Toscana (i II)

L'esplendor i la bellesa excepcionals de l'art toscà van fer que ben aviat nasqués entre els habitants d'aquesta regió del cor d'Itàlia una consciència col·lectiva. Podríem dir que des del segle XIV, amb l'esclat de l'humanisme, almenys la classe culta va adquirir una autoconsciència del privilegi de ser el centre de l'art occidental.

L'autoconsciència pot dur a la vanitat; la fastuositat de l'interior de la catedral de Siena o l'altivesa que emana del posat i la mirada del David de Miquel Àngel tradueixen materialment un innegable orgull col·lectiu. Però en

general aquesta consciència, que avui es manté, va ser positiva: va desvetllar l'interès pel patrimoni, la majoria del qual, òbviament, és religiós. Com que l'art cristià és el tresor més preuat d'aquesta consciència, l'Església sempre ha estat vista com una part fonamental i irrenunciable de la societat italiana. Si a la resta d'Europa, entre els segles XVI i XX, hi va haver una gran destrucció d'esglésies i monestirs —reformes religioses, revolucions, guerres i desamortitzacions—, des de l'edat mitjana els italians han mantingut inalterades les seves esglésies. Això és el que fa únic l'art de la Toscana.

Eduard
Brufau

